

JESENIŠKI

KOVINAR

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA JESENICE

Leto II.

Jesenice dne 27. aprila 1949

Štev. 16-17

Poština plačana v gotovini

DANAŠNJA ŠTEVILKA JE
DVOJNA — POSAMEZNI IZ-
VOD STANE DIN 4.— PRI-
HODNJA ŠTEVILKA IZIDE
7. MAJA

Borbeno in delovno ljudstvo jeseniškega okraja se je dostojno pripravilo na praznovanje treh svojih velikih zgodovinskih obletnic

Ob 30 letnici Komunistične partije Jugoslavije

V nabit polni dvorani Titovega doma na Jesenicah je bilo v nedeljo 24. aprila 1949 slavnostno zborovanje komunistov mesta Jesenice, na katerem je imel sekretar Okrajnega komiteja KPS tov. Voljč Ignac govor, v katerem je dejal:

Tovariši in tovarišice!

Ko praznujemo z vsemi komunisti Jugoslavije tako pomemben dan, kot je 30-letnica ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije, avantgarde proletariata in vsega delovnega ljudstva, vas pozivam, da počastimo spomin vseh komunistov, ki so dali v tej tako veliki revolucionarni borbi svoja življenja za zmago delavskega razreda, z enominutnim molkom.

O nastanku in razvoju Komunistične partije Jugoslavije je govoril tovariš Tito na zgodovinskem V. kongresu KPJ, skozi prizmo slovenskega razvoja pa je podal izčrpano analizo tovariš Miha Marinko na II. kongresu KPS. Zato se bom jaz v svojem referatu dotaknil le tistih momentov iz zgodovine Komunistične partije in njene borbe proti izkoriščevalskim razredom, ki najbolj zgovorno pričajo, kako dosledna je bila Partija v borbi proti reakcionarnim silam in kako uspešno je partijsko vodstvo s Titom na čelu vodilo našo Partijo in s tem vse delovno ljudstvo Jugoslavije preko številnih težav za narodno in socialno svobodo jugoslovanskih narodov.

OBDOBJE PRED LETOM 1937

Po prvi svetovni vojni so se pričela revolucionarna gibanja skoraj v vseh deželah, prvi na svetu pa je proletariati Rusije vrgei oblast kapitalistov ter pričel utrjevati sovjetsko oblast pod vodstvom Lenina in Stalina. Prav tako je madžarski proletariati vrgei oblast kapitalistov in vzpostavil „madžarsko komunio“, ki pa jo je pozneje izdal Bela Kun s tem, da ni hotel razlastiti veleposesnikov. Ko je takratni jugoslovanski kralj Peter poizkušal intervenirati z vojaštvom proti madžarski revoluciji, mu je generalni štrajk delavcev v Jugoslaviji to preprečil. Delavstvo v Jugoslaviji je bilo takrat revolucionarno razpoloženo, saj smo imeli v Trbovljah tri-dnevno sovjetsko republiko, v Vinici (Bela Krajina) pa so namesto občine postavili sovjeto po vzgledu ruskega sovjeta. Padec vrednosti dinarja je še pospeševal revolucionarnost delavskega razreda Jugoslavije, toda takrat še ni obstajala komunistična partija, ki bi bila v stanju voditi revolucionarno delavstvo na oborožen odpor. Medtem, ko so se razne social-demokratske stranke med seboj prepirale, se je buržuazija Hrvaške in Slovenije obrnila v Beograd za pomoč, buržuazija v Trstu pa je prosila italijansko vojsko, da je lahko postavila svojo oblast. Po dogovoru med regentom Aleksandrom in Narodnim višjem Hrvaške je prišlo 1. decembra 1918 do združenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Aleksander je kmalu po združenju izdal manifest o agrarni reformi in demokraciji. Obljube, da bo sklical parlament, pa so se zavleklo do leta 1920.

Tako je bilo stanje v Jugoslaviji po prvi svetovni vojni, ki so se koncem aprila leta 1919, sestali v Beogradu na kongresu združenja predstavnikov tistih socialističnih strank, ki so bile za Sovjetsko zvezo. Ustanovili so socialistično

delavsko partijo Jugoslavije (komunistov). Od takrat do danes je preteklo 30 let.

Slovenci na navedenem kongresu niso sodelovali. Socialistični levičarji so bili tako neodločni, da se niti spričo odkritega sodelovanja reformistov z buržuaznimi strankami v Narodnem svetu in pri zatiranju revolucionarnega gibanja, niso upali odločno prekiniti z reformisti in se postaviti na čelo revolucionarne borbe. Ko se je med letom 1919. že jasno oblikovala levičarska skupina v Ljubljani, trboveljskih revirjih, na Jesenicah, med železničarji, deloma pa tudi v Mariboru, Celju in Ptuj, je bil šele leta 1920. sklican ustanovni kongres socialdemokratske stranke za Slovenijo z namenom, da se vključi v Socialistično delavsko partijo Jugoslavije.

Na drugem kongresu v Vukovarju, kjer so sodelovali tudi Slovenci, se je Socialistična delavska partija Jugoslavije (k) preimenovala v Komunistično partijo Jugoslavije. Kljub temu, da ta kongres ni zavzel pravih stališč do nacionalnega in kmečkega vprašanja, predstavlja prelom v delavskem gibanju, saj je bila od tedaj Komunistična partija Jugoslavije edina stranka, ki se ni omadeževala v sporazumstvu z buržuaznimi strankami. Ljudje, ki so zastopali stališče avstromarksističnih odnosov do nacionalnega vprašanja, so se kmalu razkrinkali pred partijskimi množicami in so bili odstranjeni. Avstromarksisti so zastopali stališče, da je dovolj, če imamo Slovenci samo neko kulturno avtonomijo, ne pa tudi ekonomske in politične pravice.

Bili pa so tudi drugi likvidatorji Partije, takojimenovani centristi, katerih vodja je bil Živko Topalović (Med NOB plavogardist). Ti centristi so trdili, da je pri nas proletarska revolucija neizvedljiva in so v strokovnih organizacijah na vse načine skušali uveljaviti svoje trditve. Namesto, da bi te centriste izključili iz Partije, je Sima Marković zaviral njihovo izključitev samo zato, da bi (Nadaljevanje na drugi strani)

Ob osmi obletnici Osvobodilne fronte

Ko v graditvi socializma in našega petletnega plana proslavljamo 8. obletnico Osvobodilne fronte, se spominjamo vseh onih herojskih poti, ki jih je Fronta po svojem nastanku prehodila. Samo nekateri so slutili takrat, kaj se dogaja v zatišju hiše pod Rožnikom v Ljubljani. Mnogi niso vedeli, da se je s tem zgodovinskim dnem preokrenila usoda slovenskega naroda.

Vsi zvesti sinovi in hčere, predani svoji domovini, so se odzvali klicu Partije in na njeno pobudo ustanovili močno

vseljudsko organizacijo, ki je vodila naš slovenski narod v boj proti tujim osvajalcem in domačim izdajalcem. Naša Osvobodilna fronta se ni ustrašila borbe in je sprejela brezkompromisen in enak boj. Zato danes lahko s ponosom zremo na to Fronto, ki nas po osvoboditvi pod vodstvom Partije vodi v gospodarsko zmago in samostojnost, prav tako kot nas je vodila v zmago naše narodne osvoboditve.

Naj živi Osvobodilna Fronta, prvoborniteljica slovenskega naroda!

S. III. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije

V Ljubljani smo se zbrali delegatje, ki nas je ljudstvo poslalo na tretji kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Že med potjo do Ljubljane smo čutili, da nosimo delovne pozdrave frontovcev našega okraja. Ko smo se vozili mimo tovarn in polj, mest in vasi, povsod smo čutili predkongresno tekmovalno frontovcev in sklenili smo, da vse to povemo delegatom iz drugih okrajev in republik, da povemo o našem ustvarjalnem delu vsem s katerimi bomo govorili. Oni bodo povedali nam, kako delajo oni in tako bomo prenesli pametne izkušnje drug na drugega in jih uporabili pri nadaljnjem delu.

Ljubljana. Kolodvor je okrašen, povsod zastave. Delegatje prihajajo iz vseh strani naše republike. Med njimi vidiš delegate — najvišje predstavnike naše ljudske oblasti. Na postaji je ljudstvo, ki nas pozdravlja. Med njim je mnogo borcev s partizansko spomenico. Delavci, kmetje, nameščenci, študentje, vsi nas pozdravljajo in se razgovarjajo z nami, da naj ponesemo v Beograd njihove pozdrave in predanost Partiji in tovarišu Titu... To bi morali videti tisti, ki nas klevetajo.

Vožnja v Beograd je dolga. Pogovori in pesem jo krajšajo, pogled iz vlaka pa jo napravi celo prijetno. Na obeh straneh proge nastaja svet socializma. Hrvatska je za nami. Tovariš je po-

kazal na polja, ki jih orjejo traktorji. Sirne zorane njive dehtijo po rodovitnosti. Tu bo kילו seme, zorelo in dozorelo za socializem.

Brigade delajo na avtostradi, ki se je ta trenutek približala progi, po kateri drvi vlak. Da, to so naše slavne mladinske brigade. Pomagajo pa jim tudi frontovske, ki nočejo zaostajati za njimi. Zastave na gradilišču Novega Beograda nas pozdravljajo. Tudi tam tekmujejo za kongres Fronte.

Vožnja v Beograd je dolga in vendar je bila kratka. Komaj da je človek za-beležil v beležnico par stavkov, drugega pa je zrl na obe strani proge, kjer rastejo tovarne in kjer se vedno bolj razvijajo obdelovalne zadruge, kjer delajo mladinske in frontovske brigade, kjer se vedno bolj razteza avtostrada in raste Novi Beograd — glavno mesto naše socialistične domovine.

Prihod. Množica ljudstva. Seljaki sedijo na peronu in čakajo vlak. Pozdravljajo nas: „Zdravo, drugovi!“ Vrvjenje vse povsod.

Srbi so zelo prijazni in gostoljubni. Bratstvo naših narodov ni prazna fraza. Pred postajo nas čakajo avtobusi. Vodiči za nas so že določeni. Organizacija je odlična. Kmalu smo na stanovanju. Pozdravili smo se z našimi gostitelji in zdi se nam, da se poznamo že dolgo kakor dobri prijatelji in znanci. Vsi smo si domači, dasi smo se srečali prvič v življenju. Res, Srbi so zelo prijazni in gostoljubni.

Topčider je 6 km iz Beograda. Tam se vrši kongres. Množice delegatov iz vseh republik se zbirajo. Med nami in njimi ni nobene razlike. Z vsakomur, ki govoriš, se ti zdi zopet kot stari znanec. Ista misel nas je prepojila z neusahljivim bratstvom. Prav v tem čutimo, da je čino Partije, ki je pod Titovim vodstvom skovala to bratstvo v borbi in delu. Kakšni zmoti živijo naši „kritiki“, ko govorijo po radiu, da se Tito drži samo z diktaturo na oblasti. Prav tu čutimo, da je Tito naš, da je Tito mi vsi!

Tito prihaja. Vsi ga navdušeno pozdravljamo in v pozdravljanju Tito — Partija zveni vse tisto, kar bi rado povedalo srce, ki ljubi Partijo in svojega voditelja.

Titov govori. Vsaka njegova beseda, ki razkrinkava neresničnost klevet naših „kritikov“, izraža tisto, kar mi čutimo na skrajnih severnih mejah naše domovine in kar bi tudi mi radi povedali. Po obrazih delegatov in po njihovem navdušenem pritrjevanju čutim, da Tito govori tudi iz njih. Še bolj čutim, da smo vsi s Titom.

Obsežne priprave za čim dostojnejšo proslavo praznika dela - 1. maja

V vseh krajih jeseniškega okraja, zlasti pa na Jesenicah in ostalih industrijskih centrih so v teku obsežne priprave, da bi čim dostojnejše proslavili praznik dela — 1. maj.

Pravzaprav pa se je praznovanje v jeseniškem okraju pričelo že 23. aprila zvečer s slavnostno akademijo v počastitev 30-letnice ustanovitve herojske Komunistične partije Jugoslavije. Naslednjega dne so se člani Partije z Jesenic zbrali na slavnostnem sestanku, nato pa so odšli na prostovoljne delovne akcije, predvsem na gradilišče Dijaškega doma, pa tudi drugam. Prostovoljne delovne akcije bodo v vseh dneh tega tedna na raznih gradiliščih.

Na predvečer osme obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte bo v Titovem domu na Jesenicah svečana proslava. Prav tako bo na predvečer 1. maja pred Titovim domom promenačni koncert, v drugih krajih jeseniškega okraja pa razne proslave in akademije. Na Jesenicah se bo slavje 1. maja začelo že ob

peti uri zjutraj z budnico in koncertom. Največja prireditelj tega dneva pa bo zbor prostovoljnih frontnih brigad pred Titovim domom. Tu se bodo zbrale vse frontne brigade z Jesenic in okolice ter pregledale odnosno sprejele tekmovalne, ki so ga Jeseničanom napovedali frontovci iz Maribora.

Popoldne 1. maja bodo izvajali program fizikalturniki z raznimi tekmami in nastopi, drugi dan pa bodo izleti v razne kraje, predvsem k Sv. Križu nad Jesenicami in v Javorniški rovt, kjer bo SKUD iz Javornika predvajal opereto „Planinska roža“.

Poleg vseh domačih proslav pa se bo nad 600 frontovcev iz jeseniškega okraja udeležilo prvomajske proslave v Ljubljani, kjer bo sindikalno gledališče z Jesenic na predvečer prvega maja gostovalo s Simonovo dramo „Rusko vprašanje“. Dvajset najboljših delavcev jeseniške železarne pa bo z maketo plavža odšlo tudi na prvomajsko parado v Beograd.

Ob 30-letnici KPJ

(Nadaljevanje s prve strani)

Imeli komunisti na bodočih občinskih volitvah več uspeha.

Med tem časom, ko so se vodile dolge diskusije in frakcionaške borbe med zastopniki delavskih strank, pa je buržuazija pripravljala udarec delavskemu razredu. Buržuazija je med tem časom zgradila birokratski in vojaški aparat, s katerim je leta 1920. s silo zatrla štrajk 60.000 železničarjev. Takrat je buržuazija spretno manevrirala. Da bi razbila enotnost štrajka železničarjev, je brodarjem, ki jih je bilo okoli 10.000, zvišala plače. Brodarji so šli na delo in s tem ohromili železničarski štrajk. Takrat je buržuazija na Zaloški cesti v Ljubljani s strelji odgovorila demonstrantom, kjer je padlo v krvi 11 delavcev. To je pomenilo močno konsolidacijo buržuazije na oblasti, ker se ni več bala revolucionarnih delavcev. Toda vpliv Partije je bil močan, saj so komunisti na občinskih volitvah leta 1920. dobili 14 županskih mest, med njimi tudi v Beogradu in Zagrebu. Minister Drašković je sicer preprečil, da bi bili komunisti župani, vendar je bilo delavstvu v Jugoslaviji jasno, da je Partija močna, kar se je odražalo v raznih demonstracijah.

Ko so bile po vojni volitve v Ustavodajno skupščino, je vpliv Partije nekoliko upadel zaradi tega, ker ni znala izkoristiti pravih momentov in popeljati množice v revolucionarno oboroženo borbo proti buržuaziji, ki se je utrjevala na oblasti. Na teh volitvah je dobila Partija 200.000 glasov ali 58 poslancev. Buržuazna vlada pa je izdala zloglasno „Obznano“, s katero je bila Komunistična Partija prepovedana. Leta 1921. je bil izdan zakon o zaščiti države, na podlagi katerega je takratna vlada vprizorila proces proti vodstvu Partije. Čeprav je vodstvo Partije dokazovalo, da nima ničesar skupnega z atentatom na kralja Aleksandra in notranjega ministra Draškovića v Delnicah, je bilo vendar vodstvo obsojeno na dve leti zaradi vukovarskega kongresa in programa na tem kongresu.

Leta 1922. je izbruhnil v Italiji fašizem, kar je vplivalo tudi na Jugoslavijo. Jugoslovanska buržuazija je ustanovila „Orjuno“ iz korumpiranih oficirjev in svojih agentov, s katero so hoteli vzpostaviti fašistično oblast. Namen Orjunašev je bil, zadušiti delavsko gibanje in pobiti delavske funkcionarje. To so v Trbovljah tudi dokazali, ko so ubili Fakina in požgali Delavski dom. Takrat je Komunistična partija Jugoslavije organizirala proti Orjuni oddelke iz vrst delavcev-komunistov, katerih vodja je bil Vulč. Žerjav, vodja Orjuna na Slovenskem, je dobival denar od Trboveljske premogokopne družbe. Leta 1927. je spala, le v tovarni so zavijali stroji kakor lačni otroci v barakah. Ob njih so stali ljudje in jim stregli. Njihovi obrazi so bili prežgani od ostarelosti in negotovi borbi za kruh in v strahu, kdaj se bo gospodarjem zahotelo, da jih vržejo na cesto. Lokomotive so prevažale vagončke starega železa, žerjavji so se prevržali s cvilečim glasom in grozili s svojimi železnimi kremplji, da bodo kmalu nadomestili skoro vse žuljave roke ljudi, ki bodo zaradi njih morale postati roke prosjakov.

Nezadovoljstvo v Jugoslaviji je zavzelo tak obseg, da kralj Aleksander ni več upal vladati s parlamentom. Tako so najeli Puniša Rašića, ki je v parlamentu pobil brata Radića, kar je služilo beograjski čaršiji, da je razpustila parlament in 6. januarja 1929. je bila uvedena diktatura, katere očeta sta bila Živković in Korošec.

V tem času je bil na čelu CK KPJ Djura Djaković, ki ga je po objavi januarske diktature jugoslovanska vlada na zverinski način ubila. Vlada je celo izjavila, da ji je uspelo ubiti 65 najvidnejših komunistov. Avgusta 1929 je bil pobit ves CK SKOJ-a. Zaradi mladinske provale v Ljubljani sta bila zaprta tudi tovariša Kardelj in Kidrič. Leta 1932. se je Kardelj vrnil iz zapora, Kidrič pa malo prej. Pod Kardeljevim vodstvom je začel izhajati partijski list Književnost. V tem listu je bilo na znanstveni način pojasnjeno nacionalno vprašanje v polemiki z Vidmarjem, ki je to vprašanje postavil na drobnoburžuazni način. Izdaja Književnosti, pozneje Sodobnosti, prevod Antidühring-a Marxovega Kapitala, Osnovni problemi marksizma itd., vse to je veliko doprineslo k razvoju organizacijske in ideološke utrditve naše Partije.

(Nadaljevanje na tretji strani)

Naj živi herojsko delovno ljudstvo Jugoslavije

Tam kjer cveto narcise, so ustanovili obdelovalno zadrugo

Pri Sv. Križu ali v Jeseniških rovtih, kot imenuje ta kraj ljudstvo, so te dni ustanovili obdelovalno zadrugo. Obdelovalna zadruga se je razvila iz ekonomije MLO-a Jesenice. Vanjo so vstopile za enkrat tri družine s sedmimi delovnimi člani, da dajo pogum tudi ostalim kajžarjem in delovnim kmetom, ki se bodo prav gotovo pridružili prvim in zaživeli zadržno življenje v svojo srečo in zadovoljstvo.

Obdelovalna zadruga v Jeseniških rovtih obsega 1 ha 90 a njiv, 41 ha 41 a

Novatorja Jelena Avgusta so predlagali za udarnika

Tov. Jelen Avgust dela v kemičnem oddelku OTK, ki se bori z velikimi objektivnimi težkočami pri izvrševanju svojih nalog, kot na primer pri rednem izvrševanju kemične analize, pri vzgoji novega kadra in pri vseh tehničnih organizacijskih spremembah v tovarni, ki se jim mora obrat OTK prilagoditi.

Večino kemičnih preiskav vrši le nekaj starejših laborantov, ker primanjkuje strokovnega kadra in ker morajo mlajši laboranti posejati teoretične in praktične vaje v šoli za laborante. Potrebo pri teoretični in praktični kemijski izo-

Uspehi treh najboljših delovnih brigad v železarni

Brigade mladinke Pavle Troha, iz oddelka varilne žice, ki dela na stroju za rezanje elektrod, si je tudi v mesecu marcu 1949 priborila prvo mesto v železarni. V februarju je brigada presegla normo za 32%, v marcu pa za 43%. Zelo dobra je tudi v kvaliteti izdelka, redu in čistoti na delovnem mestu ter prostovoljnih akcijah. Brigada je dosegla 50,3 točk.

Borba za prvenstvo je bila trda. Tik za njo je brigada Jarković Andreja iz cevarne, ki dela na varilnem stroju I.

KMETIJSKA OBDELOVALNA ZADRUGA V SRED. VASI IZPOLNJUJE SETVENI PLAN

Kmalu po ustanovitvi obdelovalne zadruge v Srednji vasi so zadrugniki napravili tudi setveni plan in poskrbeli vse potrebno, da se bo ta v redu izvajal, ko bo prišel čas setve.

Lin Armik:

Polom

(V spomin Toneta Čufarja)

Noč je ležala nad dolino, stisnjeno med dva pasova gora. Na cesti je bil mir. Nikogar ni bilo na njej. Dolina je spala, le v tovarni so zavijali stroji kakor lačni otroci v barakah. Ob njih so stali ljudje in jim stregli. Njihovi obrazi so bili prežgani od ostarelosti in negotovi borbi za kruh in v strahu, kdaj se bo gospodarjem zahotelo, da jih vržejo na cesto. Lokomotive so prevažale vagončke starega železa, žerjavji so se prevržali s cvilečim glasom in grozili s svojimi železnimi kremplji, da bodo kmalu nadomestili skoro vse žuljave roke ljudi, ki bodo zaradi njih morale postati roke prosjakov.

Vsa okna v raztrešeni ulici so bila temna, le iz enega je prodirala luč in risala v temo nejasno svetlo piramido. Pri mizi je sedel človek, sklonjen nad papir in pisal. Besede so se zlivale v verze in iz verzov je dihalo tovarna, je dihalo beda ljudi, ki so jih neusmiljeno izkoriščali kapitalisti.

Verzi! Verzi! Verzi! Grozeče zavijanje strojev, bliski varilnih aparatov, rdeči izbruhi plamenov iz visokih dimnikov, ki so od časa do časa presekali noč kakor uporna misel ljudi, ki so skrivali v sebi prelepe sanje o svetu, ki je že pred leti nastal tam daleč na vzhodu in jim vlival zaupanje in vero, da pride čas, ko bo tudi tu tako, kot je v deželi svobode in pravice delovnih ljudi...

Minevale so ure. Na vzhodu se je pričelo daniti in kmalu se je oglasil zvon iz savske cerkve in se vmešal med brnenje tovarne. Človek, ki je bil sklo-

travnikov, 42 ha pašnikov in 41 ha 50 a gozdov.

Za predsednika zadruge so postavili na ustanovnem občnem zboru tov. Smoleja. Sklenili so tudi, da vzamejo kredit 300.000 dinarjev za investicije in 100.000 dinarjev obratnega kredita.

Ze drugi dan po občnem zboru so zaurali prve brazde in tako je začelo novo življenje, ki bo pritegnilo prav gotovo tudi ostale kmetovalce, ki se v veliki večini le s težavo preživljajo na svojem koščku zemlje.

brazdi mlajših občutj med drugimj zlasti tov. Jelen, ki žrtvuje za delo tudi svoj prosti čas in izvršuje svoje delo vestno in udarniško. Prav tako prenaša svoje znanje na mlajše in tako skrbi za strokovno vzgojo mlajšega kadra in novincev.

V svojem prostem času išče načine analitskih metod in je stavil komisiji za ocenjevanje že več pomembnih predlogov, ki jih je komisija sprejela.

Za njegove zasluge ga je predlagal delovni kolektiv za udarnika.

Ta brigada se zlasti odlikuje v malem odstotku izmečka, pa tudi v ostalih panogah, razen norme, ne zaostaja za prvo brigado. Dosegla je 49,3 točk. Tretja je brigada Soklič Vinkota iz tesarne. Ta je dosegla 46,5 točk.

Na največji delavski praznik 1. maja bodo te najboljše brigade naše železarne manifestirale in pokazale, kako se morajo delavci boriti za izvršitev petletke in bodo z zadovoljstvom v srcu praznovali ta veliki dan.

Obdelovalna zadruga v Srednji vasi ima 4 hektare 7 arov obdelovalne zemlje. Za spomladansko setev so določili 2 hektara 37 arov. Do sedaj so plansko posejali 100% pšenico, rž in ječmen, vmes pa so posejali podseve in tudi tu izpolnili setveno plansko nalogo stooostotno. Setveni plan krmskih rastlin pa so do sedaj izpolnili 91%.

njen nad papirjem, se je vzravnal in se rahlalo nasmehnil.

— Zvonj k jutranji molitvi... Molitev in usmiljenje zlaganega boga, ki slepi bedne ljudi z boljšim življenjem onkraj sveta, ki ga ni... Človek gara in gara, kapitalist pa se redi od dela tisocev in pri tem mu pomaga bog, zlagani bog-mamilo za množice.

Spet se je sklonil nad papir in napisal „Jutranjo molitev“. Besede so postajale kot ostro dilet, s katerim bo čas izklesal nove ljudi. Takrat se bodo razblinile kletve nad življenjem, ki ga danes preklinja dolga kača ljudi, pomikajoča se pred šesto proti tovarniškim vratom...

Kazalec na uri se je pomikal že čez peto. Mati je že vstala in kuhala kavo. Človek, ki je prebedel vso noč ob pisanju, se je dvignil in oblekel delovni suknjič ter postal iz pesnika in pisatelja zopet modelni mizar Tone Čufar.

Dolga črna reka ljudi se je pomikala proti tovarni. Jutranje sonce je belilo skale Možaklje in oblivalo sivo jezero dima, ki je ležalo nad dolino.

Komaj je Tone prišel v delavnico, mu je mojster naročil, da se mora zgledati ob osmih v obratni pisarni.

Potekli sta dve uri in Tone se je napotil v obratno pisarno. Debelušast uradnik se mu je prijazno smehljaj in mu ponudil stol. S svojim smehljajem je hotel pokazati prijaznost zvestega podjetnikovega hlapca do navadnega delavca. Tone pa je kaj hitro opazil prisiljenost in hinavstvo tega smeha. Sedel je na stol in pogledal uradnika v oči. Ta njegovega odkritega pogleda ni prenesel in se je zazrl topo v papirje, ki so ležali pred njim.

— Veste, zakaj sem vas poklical? — je vprašal uradnik.

OKRAJNA LOKALNA PODJETJA SO IZPOLNILA 128%-no PLAN V PRVEM TROMESEČJU

Naša okrajna podjetja se kljub težavam glede surovin uspešno borijo za izpolnitev planskih nalog. Tako je podjetje „Pletenina“ v Radovljici izpolnilo proizvodni plan bombažnih izdelkov za 331%, volnenih pa 51%. Priden je bil delovni kolektiv čipk in vezenin na Bledu, ki je presegel trimesečni plan za 41%. Pa tudi druga podjetja so visoko presegla plan. Tako je „Kreda“ v Radovni presegla planske naloge za 38%, industrija sukna v Zupzah za 29% in lesna galanterija na Jesenicah za 69%. Zaradi pomanjkanja surovin niso mogla nekatera podjetja izpolniti planskih nalog stooostotno. Tako je izpolnila tovarna „Nogavica“ v Lescah plan 86%, Tekstilna zadruga v Otočah 79% in Okrajno podjetje pohištvenega okovja 78%.

Navedeni rezultati pričajo o uspešnem delu okrajnih lokalnih podjetij, ki so skupno izpolnila plan 128%-no.

Tone Čufar, roj. 14. nov. 1905 padel 11. avgusta 1942 v Št. Vidu

— Ne vem. —

— Vi delate v mizarni? — je nadaljeval uradnik, kot bi tega ne vedel.

Tone je samo prikimal, ker se mu je zdelo vprašanje neumno in zvito obenem.

— Tako torej, da prideva k stvari... Vi menda tudi pišete. Jaz sicer vaših stvari nisem bral, četudi ljubim umetnost.

Uradnik je vzel iz tobačnice cigaro, jo na koncu prirezal in prižgal. Ko je spustil oblak modrikastega dima, je nadaljeval.

— Pravi jo celo, da ste velik talent. le da so vaše stvari preveč tendenciozne, no, kako bi se izrazil, vse preveč rdeče pobarvane.

— Oprostite, gospod, moram na delo. Zato prosim, bodite kratki. —

— Oprostite, nisem vas mislil razburiti... Jaz to razumem. Življenje je res težko, vendar bi si ga pri vašem talentu lahko olajšali. —

Tonetu je udarila kri v glavo.

— Imate še kaj? —

— Da. Podjetje bi vam dalo kako lažje delo v pisarni, če bi seveda pustili svoje sedanje prijatelje in opustili svojo smer v pisanju. —

Ob teh besedah je začutil Tone še močnejše razbijanje krvi. Najraje bi udaril uradnika po umazanih ustih. Prokleti hlapec! Mar res misli, da se delavec proda za kos boljšega kruha... Vendar se je obvladal. Uradnik pa je gostolel dalje.

— Saj veste, da tendenciozna umetnost sploh ni umetnost. Umetnost je nekaj višjega, je nekaj, kar je samo za sebe, kar nima ničesar skupnega z umazanostjo življenja... —

Tu ga je Tone prekinil. V glavi mu je dozorel načrt, da zapusti službo in se

ORGANIZACIJA UDARNIŠKIH ZBOROV JE PRVA UVEDLA KONSTRUKCIJSKA DELAVNICA

Sindikalna podružnica kovinarjev je dala pobudo za sklicavanje udarniških zborov po vseh obratih. Na teh zborih naj bi udarniki pregledali svoje tekoče delo in razpravljali o dvigu produkcije in izboljšanju kvalitete izdelkov.

Med obrati, ki so izvedli udarniški zbor, je bila prva konstrukcijska delavnica. Sklicala ga je na pobudo takratnega podpredsednika pododborov tov. Verdnika Janka. Poleg udarnikov so povabili tudi vse tiste, ki izpolnjujejo vse pogoje in ki bodo prej ali slej postali udarniki. Za vodjo zbora so izvolili starega delavca, trikratnega udarnika Ulčarja Alojza, ki dela v tovarni že preko štirideset let in je sedaj zaposlen kot skupinski vodja. Tov. Ulčar kljub visoki starosti vrši svoje delo vestno in presegajoče tri mesece norme za 13%. Norma je precej težka, a jo je stari tov. Ulčar že presegel v najboljšem slučaju za 35%.

Tudi drugi tovariši v konstrukcijski delavnici presegajo norme. Med najboljšimi je elektrovarilec Ajster Franc, ki jo je v najboljšem slučaju presegel za 38%. Tudi tov. Ajster je pri vsakem delu zelo vreden in ima velik čut odgovornosti do skupnosti.

Dvakratni udarnik Košnik Janez presegajo normo do 30%. Pri delu, ki ga opravlja zelo vestno, pazi zlasti na kvaliteto. Poleg tega je tudi vreden sindikalni funkcionar v pododboru. Pa tudi v zvezi s službo je dober in predan aktivist OF in izpolnjuje vse naloge, ki jih postavlja pred njega organizacija. Prav takšen lik udarnika je tudi dvakratni udarnik Šilar Janko, ki presegajo normo do 30%. V pododboru vrši funkcijo referenta za iznajdbe in racionalizacijo dela.

Tovariši Dečman Miha, dvakratni udarnik, presegajo normo do 35%, tov. Langus Vinko do 30% in je enkratni udarnik. Tovariši Smid Franc, Pogačnik Miha in Lozar Jože so vsi enkratni udarniki in presegajo normo do 25%. Tovariši Lavrenčič Franc, enkratni udarnik pa presegajo normo do 20%. Enkratni udarnik, tov. Šranc Janko pa jo presegajo do 25%. Enkratna udarnica sta tudi tovariši Ravnik Viljem in Benčina Alojz. Poleg teh pa ima konstrukcijska delavnica še celo vrsto dobrih in poštenih delavcev, ki se borijo za čim hitrejšo izpolnitev svojega plana.

Na udarniških zborih pa so ugotovili

posveti umetnosti, ki je bila za debelustega uradnika tendenčna in ki je temeljila na življenju, ki ga je uradnik imenoval umazano. Tone je dobro vedel, da s svojo besedo služi cilju, proti kateremu se z borbo pomika delavski razred vsega sveta. Zato je dejal:

— Oprostite, da vaše pomoči ne potrebujem. Sklenil sem že pred dvema leti, da pustim tovarno. Zato odpovedujem službo. Kar pa se mojega nadaljnega pisanja tiče, bom pisal to, kar mi je v srcu.

Z uradnikovega obraza je zginil prijazni, hinavski nasmešek, lica so mu zatrepetala in obraz je postal škrlatne barve. Tone pa je vstal in šel.

Pri „Jelenu“ pod odrom so končali sestanek. Perko, Mlakar, Federle in tovariši so odšli. Tone pa se je pomudil pri igralcih delavskega izobraževalnega društva, ki so imeli skušnjo. Ko je režiser Oblak zaključil, sta odšla proti graščini.

Ura na glavni pisarni je odbila enajsto. Tone in prijatelj sta šla nekaj časa molče. Prvi je spregovoril Oblak.

— Pravijo, da si odpovedal službo. — Sem, — je dejal z mehkim glasom, ker so mu misli pletle nove podobice, ki so bile sprva razmetane, a so se počasi zlivale v celoto, iz katere bo nastala povest ali drama.

— In kaj misliš sedaj? — Organizacija mi bo pomagala. V Ljubljano bom šel. Delal bom za organizacijo in pisal.

— Pri nas te bomo pogrešali. —

— Še bom prišel na Jesenice. Za igralški odsek bom pa napisal dramo. Godila se bo prav tu, čeprav jo bom postavil drugam. Končno pa je vseeno! Godila bi se lahko tudi v Trbovljah, v

Železarna Jesenice:

Pregled medobratnega tekmovanja v prvem četrtletju 1949

Uspehi posameznih obratov v medobratnem tekmovanju za prvo četrtletje so sledeči:

1. mesto	Jaklarna	445.46 točk
2. mesto	Cevarna	422.92
3. mesto	Energijski oddelek	414.82
4. mesto	Žebljarna	413.77
5. mesto	Mehanična del.	407.61
6. mesto	Javornik II.	406.05
7. mesto	Gradbeni oddelek	403.49
8. mesto	Kamnolom	393.65
9. mesto	Opekarna	392.74
10. mesto	Žičarna	392.34 itd.

Tekmovalo je 23 obratnih tekmovalnih

Misli starega delavca za letošnji 1. maj

Bližajoči se prvi maj nam obuja spomine in prikazuje dejansko razliko od nekdanj in danes. V žandarski Jugoslaviji smo vodili borbe za svoje pravice potem štrajkov (n. pr. leta 1935.), se zbirali na raznih krajih, poslušali govore in sprejemali navodila za bodočnost in že takrat predvidevali borbe, ki smo jih doživljali v letih 1941/45. Kljub strašeni žandarjev je bilo na dan prvega maja po cestah in stezah vse polno partijskih znakov — srp in ključ — izrezanih iz papirja ali naslikanih na kamnih ob poteh, rdeče zastave pa so visele po več let v skalah na Možakliji. Snetje teh zastav je stalo žandarje tveganje lastnega življenja, največkrat pa so se poslužili izdajalcev-pohlepnežev po denarju. Rdeče rute in kravate so žandarji sovražili, zaganjali so se vanje kot purani v rdečo barvo.

Danes pa je vse to drugače. Svobodno nosi srp in ključ, svobodno rdečo ruto, kravato ali kar hoče rdečega. Svobodno se lahko sestajamo in čim več nas je, lepši in uspešnejši je sestanek. Sestajamo se svobodno v velikih dvoranah pod slikami naših učiteljev in herojev Lenina, Stalina, Tita in mnogih drugih. Svobodno dvigamo partijsko,

tudi neke nepravilnosti nekaterih sodelavcev, ki norme ne dosegajo in sklenili, da bodo prepirali tudi te, da bodo v delu vestnejši in da bodo vsi dosegali norme. Na ta način se bo lahko tudi konstrukcijska delavnica povzpela proti vrhu medobratne tekmovalne tabele.

Zagorju, Kranju ali kjerkoli, kjer so tovarne, kjer je delavstvo... V njej hočem prikazati pravilne in zmotne strani delavskega gibanja, socialdemokratsko izdajstvo in hlapčevstvo, izkoriščanje delavskega razreda, ki se mora še bolj zavesti svoje revolucionarnosti in odvreti vse laživoditelje, pa naj bodo to liberalci, klerikalci ali socialdemokrati. Pogled samo Čelešnika, Vrankarja ali pa Jerama, ki s svojim demagoštvom zavajajo delavce, na drugi strani pa pogled Perka, Mlakarja, Pibernika, Federla, Stražarja, ki se v resnici bore za interes delavskega razreda.

Tako sta prispela do graščine. Pod njenim obokom sta se ustavila.

— In še nekaj... Danes, ko sem bil v pisarni, sem se zamislil ob debelustem uradniku in njegovi tipkarici, o kateri pravijo, da flirta z njim, čeprav je oženjen. Njegovo ženo pa sem videl v Rovtli s socialdemokratskim voditeljem Vrankarjem, ko sta sedela na verandi pred Kopsarjem. Pomislil, eden izmed socialdemokratskih voditeljev in žena največjega kapitalističnega hlapca! Vidiš, tu je ideja! Kaj pa, če morda ta delavski voditelj ni laživivec, navadni podkupljivec, ki z revolucionarnimi gesli laže delavstvo, da mu sledi, na drugi strani pa močnejša prejemna podkupnina od podjetnika. Takega človeka bi rad prikazal v osebi te drame, ki je zaenkrat šele v mislih. Prikazal pa bom tudi, kako zna resnični delavski voditelj razkrinkati tako reakcionarno podlost, kot je socialdemokrat Vrankar in z njim še vrsta drugih.

Tone se je trenutek zamislil, nato pa pretrgal prejšnje misli, ker so se misli že zgnetle v celoto in je drama že dobivala obliko v njegovi notranjosti.

enot, v katerih so zaposleni vsi sodelavci naše velike delovne skupnosti.

Prehodno medobratno zastavo so si v prvih treh mesecih leta 1949. priborili sledeči obrati:

za januar energijski oddelek s 146.27 t. za februar Javornik II. s 143.15 t. za marec Jeklarna s 171.29 t.

Prvenstvo vse železarne, prehodno medobratno zastavo, diplomu in denarno nagrado si je za prvo četrtletje 1949 priborila Jeklarna z visoko storitvijo, z učinkovitimi predlogi za zboljšanje dela in z zboljšano delovno disciplino in organizacijo.

slovensko in državno zastavo, svobodno pišemo parole, zaradi katerih bi se pred vojno takoj znašel v zaporu.

Danes, ko živimo brez strahu in bojazni, pa žal večkrat lezemo vsak po svoje in ne znamo več izkoristiti našega največjega delavskega praznika — prvega maja. Nekateri ga praznujejo pri litru vina, drugi zbeži sam na izlet, političnega pomena pa ne znamo več ceniti. V vseh povojnih letih ni bilo pravega prvega maja, ni bilo onega vrvenja in življenja kot je bilo nekdanj. Zakaj? Zato, ker so nekateri mislili, da bo po končani vojni borbe konec. Niso pa videli še hujše borbe za gospodarsko osamosvojitve, niso videli naše petletke. Junaki dela pa so si to drugače zamislili. Zastavili so vse sile za popolno neodvisnost naše države. Kdo so ti ljudje? To so naši prostovoljni delavci, so naše frontne in delovne brigade, to so naši novatorji, racionalizatorji in udarniki. Za vse te ljudi današnja borba ni težka, ker delajo z zadovoljstvom, delajo z zavestjo, da gradijo socializem z lastnimi rokami in žulji, da gradijo boljše življenje sebi in svojim otrokom. Zavedajo se, da brez truda in trpljenja, brez študiranja in učenja — ni življenja.

Ob letošnjem prvem maju je potrebno, da postanemo sveži, zbrani misli. Naj nas ne motijo obrekovanja in napake, ki so nekaterim dozdaj jemale dobro voljo do ustvarjanja. Bodimo nenehni borci za odpravo napak! Naši vzgledi naj bodo: Lenin, Stalin in Tito!

— Da. Napisal bom!... Sedaj stojiva pod obokom graščine. Zakaj bi ne spremenil dejanja, ki se dogaja na Jesenicah, da bi se dogajalo na primer na izmišljenem Gradišču. Videl boš, Vrankar in socialdemokrati bodo doživeli isto, kot bo doživela preimenovana oseba v moji drami. Doživeli bodo polom. Razkrinkal pa jih bo resnični delavski voditelj, ali če hočeš, — tu je postal njegov glas topli in poln zanos, — razkrinkala jih bo resnična delavska Partija, ki mora delati danes ilegalno, a se kljub temu razraša in se bo vrasla v srce našega ljudstva...

Čas je tekel svojo pot naprej. Tone-tova drama „Polom“ je doživela premiero na jeseniškem delavskem odru. Socialdemokrati so spoznali v Rojniku svoj obraz, spoznali Vrankarja in še druge socialdemokratske veljake in zagnali strašen krik. Drama je zadela v črno. Liberalni, klerikalni in socialdemokratski voditelji so že tedaj začutili, da so se jim zamajala tla pod nogami in so hoteli s „kritiko“ preprečiti Tonetovo revolucionarno delo. Zaman! Tone je našel v delavstvu svojo publiko...

Čas je tekel svojo pot naprej. Minil je jeseniški štrajk, Tone je romal skozi zapore kakor mnogi njegovi tovariši. Izkoriščevalski razred je hotel zadržati čas, ki je delal proti njemu. Napravil je zvezo s fašizmom, ki je poplaval deželo z ubijanjem in ognjem, ljudstvo pa se je dvignilo. Mnogi so padli v borbi za svobodo in pravico. Med njimi je bil tudi proletarski pisatelj Tone Cufar. Padel je za življenje delavskega razreda in svojega ljudstva, ki danes dela in v svobodi gradi socializem. Vrankar pa je doživel polom. Pravica ga je kaznovala s smrtjo izdajalca.

Ob 30-letnici KPJ

(Nadaljevanje z druge strani)

S PRIHODOM TOV. TITA SE JE PARTIJA UTRDILA

V jugoslovanski Partiji je bil takrat sekretar Gorkič, kateremu so dokazali povezavo s špioni. Po odstranitvi Gorkiča je takratna Internacionala poverila tovarišu Titu nalogo, da očisti našo Partijo frakcionaštva in drugih odklonov. Ustanovljen je bil CK Slovenije in Hrvaške. V CK Slovenije so bili leta 1937. izvoljeni Marinko, Leskošek, Kidrič, Kardelj in Tomšič. Tovariš Tito je pričel graditi enotno fronto delavstva. V vseh strokovnih organizacijah in na vasi je Partija pričela organizirati ljudsko fronto. Linijo Partije je kazal list „Delavska enotnost“. Narodna enakopravnost, demokracija, socialna zakonodaja znotraj države, na zunaj pa naslonitev na Sovjetsko zvezo — to je bil program Partije. Ko je Sovjetska zveza stopila na čelo vseh demokratičnih sil in je bila Jugoslavija tik pred drugo svetovno vojno prisiljena vzpostaviti diplomatske odnose s Sovjetsko zvezo, je Partija to izkoristila ter začela po legalnih časopisih popularizirati ZS, pripomogla, da so uvažali sovjetske filme v Jugoslavijo itd. Partija je ustanavljala društva prijateljev Sovjetske zveze, kar je bila močna priprava za utrditev ljudske fronte. Samo v Sloveniji je društvo prijateljev SZ zbralo nad 40.000 podpisov, proti čemer je klerikalni ban Natlačen začel strahovito gonjo.

V tem času se je vršila prva vseslovenska partijska konferenca v Moravčah, na kateri je bil navzoč tudi tovariš Tito. Tu je bila določena linija Partije. Jugoslovanski režim pa je pripravil novo izdajstvo. Ministrski predsednik Cvetković je 25. marca 1941 na Dunaju podpisal pristop k trojnemu paktu. Nedelji, ki je bil takrat vojni minister, je pripravil „Ljotičevski puč“, dal policiji na razpolago vojsko, ki je lovila komuniste in jih pošiljala v koncentracijska taborišča. Podpis trojnega pakta je povzročil v Jugoslaviji ostre proteste v delavskih in drugih demokratičnih množicah. Partija je zlasti v Beogradu organizirala množične demonstracije (okrog pol milijona demonstrantov).

VLOGA PARTIJE

MED II. SVETOVNO VOJNO

Ko je bila Jugoslavija napadena, je bila pri CK KPJ že osnovana vojaška komisija, ki je predlagala taktiko partizanske borbe. Ta komisija se je pozneje razvila v vojni štab Narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov. Oborožena vstaja, ki jo je organizirala naša Partija po kapitulaciji stare Jugoslavije, pomeni za naše narode novo obdobje. Prišel se je plamen upora po vsej Jugoslaviji, ki se je razvijal in se razvil od čet, bataljonov, brigad in divizij v moderno Jugoslovansko armado. V sruču okupatorskega ozemlja je Partija s pomočjo širokih ljudskih množic organizirala upor, ki ga doslej še ne pomni vojaška zgodovina, razen v Veliki oktobrski revoluciji. Partija je organizirala Vrhovni štab, ki ga je vodil tovariš Tito. Enakopravnost narodov in demokracija — to so bila gesla Partije, za katere so umirali tisoči in tisoči partizanskih borcev.

Modra politika naše Partije, da je vzporedno z razvojem narodno-osvobodilnega gibanja utrjevala politično in ljudsko oblast, je dobila že v prvem zasedanju AVNOJ-a novembra 1942 v Bihacu, svoj centralni politični organ. Avnoj takrat sicer še ni imel pravice državne oblasti, ker naše narodno-osvobodilno gibanje še ni bilo priznано v svetu. Takrat je bil v drugih deželah še široko znan Draža Mihajlovič kot „gorški car“, čeprav je vsak Jugoslovian v zemlji že vedel, da Mihajlovič sodeluje z okupatorji. Tovariš Tito je v enem izmed svojih govorov dejal: „Moralo je preteči potoke krvi, da so naši zavezniki sploh poznali, da je to naša kri.“

Po kapitulaciji Italije je bilo novembra 1943. II. zasedanje AVNOJ-a. Takrat smo imeli mnogo več izgleda za državotvornost. Italija je kapitulirala, Nemci so bili pred Stalingradom uničeni, Afrika je bila zavzeta po zaveznikih, naša Narodna

(Nadaljevanje na četrti strani)

Ob 30-letnici KPI

(Nadaljevanje s tretje strani)

rodno-osvobodilna vojska pa je kontrolirala ozemlje s 5 milijoni prebivalci. Med tem časom je NOV doživela IV. in V. ofenzivo. Razbila je četnike, ki so bili povezani z Nemci in tako je prišla resnica o Jugoslaviji vse bolj med svet. Med I. in II. zasedanjem AVNOJ-a pa je bilo še zasedanje ZAVNOH-a, ZAVNOBH-a in Kočevskega zbora, to je konstituiranje organov ljudske oblasti v raznih pokrajinah, zato je drugo zasedanje AVNOJ-a lahko postalo vodstvo države. Med drugim so bili na II. zasedanju AVNOJ-a sprejeti tile trije glavni sklepi:

1. AVNOJ postane vrhovni zakonodajni in predstavniški organ narodov Jugoslavije;

2. Begunjski vladji se vzame pravica predstavljanja narode Jugoslavije, kralju pa se prepove povratek v Jugoslavijo.

3. Jugoslavija se zgradi na federativnih načelih.

Navedeni sklepi so poleg drugih imeli ogromnega pomena za nadaljnji razvoj NOB proti fašizmu v Jugoslaviji, poleg tega pa so nam zapadni zavetniki morali priznati pravice, za katere smo se borili. V zgodovini naše narodno-osvobodilne borbe je to gotovo eden izmed najrevolucionarnejših ukrepov naše Partije, v katerem se odraža tudi vsa genialnost našega partijskega vodstva s tov. Titom na čelu. S temi sklepi je bila tudi pri nas doma moralno potolčena belo-plavogardišča svojati, ki so do tedaj zapadni zavetniki odkrito podpirali z orožjem, materialom in propagando.

Od pravilne linije našega partijskega vodstva v odnosu do zaveznikov je bila mnogo odvisna zmaga NOV v Jugoslaviji. Če primerjamo taktiko nekaterih vodstev drugih držav, vidimo, da so napravljala sporazume z zapadnimi zavezniki na škodo lastnih narodno-osvobodilnih gibanj. Mi naši zgodovini nimamo ene take napake, ki bi privedla do zmage reakcije v Jugoslaviji. Vsi poizkusi in manevri zapadnih zaveznikov, da bi s svojo intervencijo posredno ali neposredno uničili pridobitve naše narodno-osvobodilne borbe, so ostali samo pobožne želje. Tudi sporazum Tito-Subašić je prinesel narodom Jugoslavije koristi, niti najmanj pa zapadnim zaveznikom ali pa naši jugoslovanski reakciji, ki je stala pod pokroviteljstvom Zapada.

PO OSVOBODITVI JE PARTIJA PRIČELA Z OBNOVO PORUŠENE DEŽELE IN PRISTOPILA K IZGRADNJI SOCIALIZMA V DRŽAVI

Izgraditev socialističnega gospodarstva v novi Jugoslaviji, ki ga je naša Partija začela takoj po osvoboditvi, je doživela neslutene uspehe. Obnova tisoč in tisoč porušenih stanovanjskih in gospodarskih poslopij, cest, železnic, tovarn in drugih objektov v tako kratkem času — vse to odraža simpatije širokih ljudskih množic do naše Partije in njenega Centralnega komiteja. Petletni plan — prehod na socialistično gospodarstvo — je zajel najširše delovne množice v Jugoslaviji in povzročil na gospodarskem polju borbeno tekmovanje delavcev s socialističnim odnosom do dela — prav tako kot je za časa narodno-osvobodilne borbe tisoč in tisoč borcev juršalo na utrjene bunkerje in postojanke nemških in italijanskih okupatorjev. Heroji v borbi so danes heroji socialističnega dela. Vse to je plod vzgoje Partije, ki jo vodi tak Centralni komite kot je naš na čelu s tovarišem Titom.

Ko tako na kratko pregledujemo herojsko zgodovino naše Partije, pa ne moremo mimo resolucije Kominformbija, ki je izšla pred 11 meseci in ki enostavno vse to zanika. Ne sprejemamo se, zakaj in komu je to v korist, kajti povprečnemu jugoslovanskemu delavcu je jasno, da ne bo nihče imel koristi od tega, če govorijo o nacionalnem odklonu v Jugoslaviji, o šovinizmu, o tem da gradimo kapitalizem in da se približujemo oziroma da smo že zapadni imperialisti, ali da nimamo Jugoslovani nobenih zaslug za mednarodno fronto proletariata, da nimamo zaslug za zmago nad fašizmom itd. itd. Mi lahko samo ugotovimo, da je vse to navadno obrekovanje. (Nadaljevanje na peti strani)

Mladinec Valentin Repinc je pripeljal svojo brigado do velike zmage

V jeseniški železarni delajo stari izkušeni livarji. Dolgoletno naporno delo jim je že ukrivilo hrbte. Njih roke so trde in raskave od železa. Toda v obratih te ogromne železarne dela tudi na stotine mladih delavcev, ki so prišli v tovarno po večini šele po osvoboditvi. Ti mladi ljudje so vnesli v tovarno duha socialističnega tekmovanja. Nad šestdeset mešanih mladinskih proizvodnih brigad ruši stare norme, priča o veliki delovni zavesti jeseniških delavcev.

Dvaindvajseti marec. V livarni teče razbeljeno železo v razne modele, žerjavi pojo svojo pesem kot druge dni, a vendar... Ta dan je za vso mladino v obratu mehaničnih delavnic velik praznik, praznik nove delovne zmage, mladincev, članov dveh mladinskih brigad. Izpolnili so svojo obveznost, dano IV. kongresu Ljudske mladine Slovenije — izdelali so največji del velikega žerjava, most, in to tri dni pred rokom.

Mladinec, brigadir prve brigade, sekretar Partijske celice, Repinc Valentin, hodi ponosno dvignjene glave okrog montiranega mostu žerjava. Radost mu sije iz oči. Tu notri, v tej konstrukciji žerjavovega mostu so napori sedmih mladincev. Po šestnajst ur na dan so montirali, merili, primerjali sestavljene dele z načrtom. Kolikokrat so morali zmontirati dele razdreti in začeti znova. Toda most je gotov, pozabljene so vse težke ure.

Repinc Valentin ima največ zaslug pri montaži mostovne konstrukcije. Že od vsega začetka, od ustanovitve mladinske brigade, je mesec in pol povezoval člane brigade v močan kolektiv, v čvrsto delovno enoto.

On je njihov vzgojitelj in organizator dela. Pozna vse člane brigade, ve, kako dela Stanko, kako živijo Urbas in koliko se je v brigadi usposobil Ernest. Vsi ti so bili do meseca februarja pri raznih mojstrih v obratu, pri ključavničarjih, ki jim niso zaupali samostojnih del. Mnogi so se posmehovali mladim, vztrajnim, smelim članom obeh brigad, ki so sklenili, da bodo popolnoma samostojno montirali največji žerjav, kar so jih kdaj prej izdelali v železarni.

Valentin je vztrajno vzgajal člane brigade.

Legat Stanko je bil zelo neresen prvi dan svojega dela v brigadi. Ni še poznal načrtov žerjava, ni vedel, kako naj prenaša načrt na konstrukcijo, kako naj montira posamezne dele. Saj je delal, toda opazoval je vse naokrog. Poslušal je signale piščalke lokomotiv, gledal na cesto skozi špranje pri lesni ograji in premalo pazil na svoje delo. Seveda se je to pri delu zelo poznalo. Valentin pa je Stanetu posvetil vso skrb. Sklenil je, da mora narediti iz njega dobrega delavca. Postal mu je dober in zvest prijatelj. Opozarjal ga je na napake, ki jih je delal pri montiranju.

No, Stanko se je tako v dobrem tednu navadil na vestno delo, popolnoma sam je montiral, primerjal in meril dele ter načrt.

Se to, kako je bilo z delovno disciplino? Čas malice... Dvajset minut je prehitro minilo, pa so še kakšno minuto dalje posedeli. Valentin se je vedno prvi dvignil, za njim so šli vsi ostali člani brigade. Še prej so odšli, da so bili ob določenem času že na delovnem mestu. Tako jih je s svojim dobrim zgledom vzgajal, jim krepil delovno zavest in dvigal čut discipline.

Valentin da vsakemu svoje delo. Urbas, ki se je najbolj spoznal na načrte, meril, primerja montirano konstrukcijo z načrtom, Legat samostojno, prav tako Malovašič Ernest. Vsem pa je na razpolago Valentin, za vsakega ima čas, da mu kaj pokaže ali pomaga pri delu.

Toda to še ni vse. Ob odmorih ali pa po delu jim še vedno kaj pove ali razloži. Pove jim o novih kmetijskih obdelovalnih zadrugah, o tekmovanju mladine v drugih obratih železarne, dostikrat pa tudi o delu mladine v drugih tovarnah, v drugih železarnah. Razlaga jim, kako tekmuje Žilnik Jože v mladinski brigadi na Vzhodnem obratu trboveljskega rudnika, da njegova brigada izkoplje in izvozi dnevno več vozikov čez normo, saj pride na vsakega mladince po 9 vagončkov premoga, norma pa je 7,5.

Tudi druga, Klemenčeva brigada, ne zaostaja za Repincevo. Tu so: Klemenec Peter, Zupan Anton in Klemenec Mirko. V obeh brigadah se po zaslugi vseh krepki delovna zavest, vsak dan se več naučijo, vsak dan so bolj samostojni pri delu.

Tri dni pred rokom so izdelali konstrukcijo žerjavovega mostu, zdaj pa bodo še do kongresa montirali mačka in žerjav bodo predali težki progi obrata, "Javornik". Člani brigad so posvetili vse delo pri montaži žerjava IV. kongresu LMS. Njihovo delo je torej velik dar kongresu.

ZAVAROVANEC IN NJIH SVOJCEM EKSPOZITURE DZSZ V ŽELEZARNI JESENICE

Delavce in nameščenice železarne Jesenice obveščamo, da so na ekspozituri Državnega zavoda za socialno zavarovanje Jesenice od 18. aprila 1949 dalje uradne ure za stranke vsak dan od 7. do 11. ure dopoldne. Izven tega časa strank ne sprejemamo.

DSZ ekspozitura v Železarni na Jesenicah

Jeseniški delegati na II. kovinarskem kongresu v Ljubljani

Vtisi z II. kongresa kovinarjev Jugoslavije

Med 416-imi delegati, ki so se ob koncu marca t. l. udeležili II. kongresa kovinarjev Jugoslavije v Ljubljani, je bilo tudi 17 Jeseničanov. Kongresu so se poleg delegatov udeležili tudi člani CK KPJ in minister za težko industrijo FLRJ tov. Leskošek Franc, predsednik CO ZSJ Djuro Salaj, generalmajor Peter Stante, predstavniki drugih sindikalnih zvez in mnogi direktorji podjetij težke industrije.

Kongres je zasedal v veliki unionski dvorani v Ljubljani. Pozdravni govori v prejšnjem odstavku omenjenih tovarišev so navdušili vse delegate, saj so dali priznanje ustvarjalnosti našim delovnim kolektivom, ki kljub težkočam uspešno izvajajo in presegajo planske naloge. Delegati so z vzklikanjem „Partija — Tito“ izrazili svoje navdušenje in zaupanje partijskemu in državnemu vodstvu s tovarišem Titom na čelu.

Uvodni delovni referat kongresa je imel tov. Čorkovič. Konkretno je objasn timeri dobre in slabe strani dela naših kovinarskih podružnic. Za njim je podal tov. Jovan Šubašić, sekretar CO Zveze kovinarjev Jugoslavije, referat o bodočih nalogah. Po obeh referatih se je razvila obširna diskusija. Delegati so v svojih govorih govorili o delu svojih podružnic. Jeseniški delegati smo spoznali ob diskusiji, da se nekatere podružnice še vedno bore z organizacijskimi težavami, ki smo jih mi že premostili. Spoznali pa smo tudi, da je delo nekaterih podružnic boljše kot je bilo naše. Zato smo sklenili, da se bomo pri njihovem delu učili in jih dosegli. Velika večina podružnic se uspešno bori za

preseganje planskih nalog, za pravilne norme, za točno evidenco in skrb za svoje članstvo. V obširni diskusiji smo slišali o velikem delovnem junaštvu naših kovinarjev, od katerih zavisi v največji meri ustvaritev našega plana.

Jeseničani nismo diskutirali, čeprav smo se prijavili za diskusijo. Sicer pa bi ne imeli povedati dosti novega, ker diskusija je zajela tudi naše probleme in diskutanti so večkrat omenjali in dajali priznanje našemu jeseniškemu delovnemu kolektivu. Le tov. Rihar, član našega republiškega odbora, je grajal naše nepravilno ravnanje pri nagrajevanju racionalizatorjev in novatorjev v naši železarni. Tudi brigadni sistem dela bomo morali izboljšati. Glede delovne discipline smo med prvimi, vendar bomo morali tudi tu zmanjšati posamezne prekrške na minimum. Delegati, ki smo prisostvovali kongresu, smo sklenili, da bomo med delovnim kolektivom prikazali delo kongresa v vseh podrobnostih in realizirali sklepe, ki smo jih na kongresu sprejeli.

V resolucijah, ki smo jih sprejeli, smo izrazili neomajno zaupanje Partiji pod vodstvom tovariša Tita. Zato smo obsodili vse klevete, ki jih širijo razne Kompartije proti našemu vodstvu in s tem tudi proti nam, ki se zavedamo, da s svojimi delovnimi uspehi ustvarjamo socializem v naši državi.

Kongres je sprejel ogromno število pozdravnih brzojavk in vseh delovnih kolektivov širom naše domovine. Prejeli pa smo tudi pozdravno brzojavko čeških kovinarjev, ki nam žele mnogo uspehov pri izgradnji socializma.

Zar je bil prista odvoz organ prazn Naj zacije Bled kjer prost je bil radov razza bilo t takoj

DE ZELI

De se uc V m skem ljah domu vilo Na f vanj volje

Ve zdaj Sti skali vend brez ščav bo p nemi

Mi domu takol sebo; pa z peser movi

lec, pred ne k res j je le

„I — k

„K pom stati vek, Nič jutri sish.“

Za sta stop snej se g tem sta v te so s

Frontovske brigade pomagajo izpolnjevati plan v gozdarstvu in lesni industriji

Frontovci z Jesenic na prstovoljnem delu

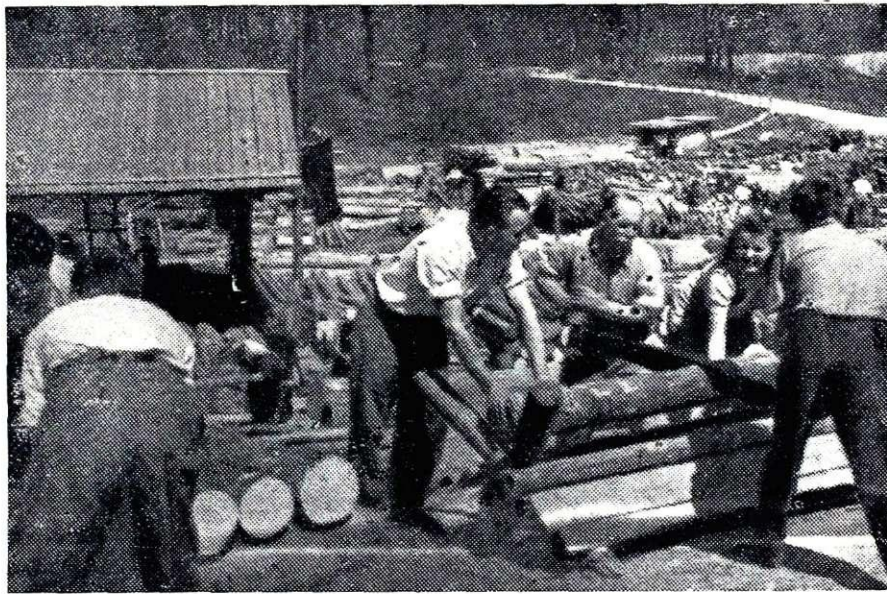
Zaradi važnosti plana v gozdarstvu je bilo nujno potrebna odprema lesa v pristanišča, kjer so čakali parniki za odvoz. Te naloge so se zavedale frontne organizacije, ki so preko velikonočnih praznikov organizirale množično delo.

Najbolj so se izkazale frontne organizacije z Jesenic, ki so poslane na delo na Bled 64, na Lancovo pa 47 prostovoljcev, kjer so pripravljali les. Na Lancovem so prostovoljci razžagali 73 m³ lesa, od tega je bilo 32 m³ s kamioni prepeljanega na radovljiško postajo. Na Bledu pa je bilo razžaganega 65 m³ lesa, lahko pa bi ga bilo tudi več, če bi bilo orodje na mestu takoj ob prihodu prostovoljcev.

DELOVNE BRIGADE JESENIŠKE ŽELEZARNE PRI PROSTOVOLJNEM DELU

Delovne brigade jeseniške železarne se udeležujejo tudi prostovoljnega dela. V mesecu marcu so delale na kadrovske domu, pri novogradnji na Borovljah in v Hrenovici. Na kadrovske domu in pri delih v Hrenovici je napravilo 115 prostovoljcev 458 delovnih ur. Na Borovljah, kjer gradijo nova stanovanja, pa je delalo 10 stalnih prostovoljcev, ki so napravili skupno 1024 de-

lovnih ur. Do sedaj so med temi desetimi najboljši Lazar Jože s 618 in pol delovnimi urami, Petelin Anton s 476 delovnimi urami, Vidmar Joža s 433 in Bernik Janez s 378 delovnimi urami.

Frontovci z Jesenic na prostovoljnem delu

EDVARD

Ves močan je bil še pred urami. In zdaj...? Kaj je zdaj z njim?

Stiska se v ozko razpoko kopnine ob skali in čeprav je daleč od obupa, se vendar sam sebi zdi tako majhen, tako brez moči, da si ne upa pogledati bleščav in sivin pod seboj v Krmi. Kako bo prebil to noč, noč po četrtem dnevu nemške hajke.

Misel mu blodi zdaj tam v dolini pri domaših. Na te vedno misli, kadar je takole sam. Zdj spet vidi smrt pred seboj, ki se mu grozotno smeje. Kadar pa za hip izgine oboje, čuti daleč nekje pesem, vriskanje, veselje svobodne domovine in ko se zdajci prime za komolec, kjer mu izpod obveze sili kri, vidi pred očmi vse rdeče, vse krvavo. Ah, ne krvavo, saj se kri presnavlja sproti, res je še rdeča, toda ko se izgubi iz žil, je le še seme radostnemu življenju.

„Dragocena je res, a nič mi ni zanjo — kako je le to?“

„Kako sem mogel jaz, ki nikoli nisem pomislil, da sem drugin enak, zdaj postati, kar sem postal. In postal sem človek, o človek, ki mu še za kri ni mar. Nič več ni strahu v meni, ni skrbi za jutrišnji dan, ni pokorščine, kakor včasih.“

Zastrmel se je v temi v dve senci, ki sta se pomikali najbrže po njegovih stopinjah gori v skale, proti njemu. Tesneje se je privil k skalnatemu robu in se globlje sklonil. Postavi sta se med tem približali in očito mu je postalo, da sta Nemca, saj njegovi so morali biti v tem času daleč nekje za robom, kamor so se popoldne prebili.

„Kaj zdaj?“ ga je prešinilo. „Da bi bežal pred njima — saj nimam kam! Nad mano so navpične stene, kamor bi s svojimi petimi križi še poletel ne mogel več. Pa saj niti po ravnem ne bi mogel daleč. Noge so mi otrple in moči so me zapustile tako, da bi padel korak za korakom.“ je snoval bliskoma.

„Pravkar sem še videl pred seboj krvave poljane, čemu bi tudi moje krvi ne bilo zraven. Bi mogel biti tako krepak, da bi zdaj, ko gre za življenje ljudstva, ne mislil nas voje življenje?“

Dvignil se je med tem in skoro vrglo ga je nazaj, kajti nasproti sta mu stala onadva, ki ju je preje gledal spodaj v dolini. Bliskovito je dvignil puško pred oči in onadva sta storila enako. Ko je zaman pritisnil na petelina in se tudi onadva trudila zastoj, da bi spravila strel iz svojih pušk, je šele spoznal, da je peklensko mrz. V hipu je spoznal, da bi ne bil človek, če bi se zdaj pustil ujeti in odpeljati. Pred očmi so mu blazno zaplesale predstave in živo je videl okoli jezera krvi rajajoče rablje, nad jezerom pa črn oblak in kakor je bil črn, je videl za oblakom daleč nekje rahlo, toda njegovim očem dobro vidno zarjo. Glas mu je sam privrel iz prsi in imelo ga je, da bi govoril, da bi povedal vsemu svetu, da je to on, preprost Slovenec, podložen in pokoren nekdanj, a zdaj človek, ki prezira vsako krivico.

„Smrt... res? Da, zame, a življenje za ljudstvo, življenje lepše in boljše, saj ga vidim: glej, glej...“ je hropeče planilo iz njega in obdala ga je noč, prepojena s tem novim življenjem.

Dnevi so minuli. Nemci so odšli, sneg in mrzota sta jih pregnala. Četita parti-

LETOŠNJE GRADNJE MLO-a JESENICE

MLO Jesenice ima letos v načrtu gradnje, ki bodo izboljšale njegovo gospodarstvo. Na svoji ekonomiji pri Sv. Križu bo zgradil moderen hlev za okrog 20 glav živine. Velikega pomena je tudi načrt moderne hladilnice v mestni klavnici. Prav tako je potrebna na klavnici velika gnojna jama in to ne samo iz higienskih ozir, ampak tudi zaradi gnoja, ki je potreben mestni ekonomiji. Letos bo dovršen tudi novi vodovod za bolnišnico.

V RADOVLJICI SO PROSTOVOLJCI IZKOPALI 280 METROV JARKA ZA IZKOP VODOVODNIH CEVI

Poleg prostovoljcev, ki so pobiteli na pomoč k izpolnitvi plana v gozdarstvu, se je preteklo nedeljo udeležilo z Jesenic še 43 frontovcev del na izkopu vodovodnih cevi v Radovljici, kjer so izkopali nad 200 metrov jarka. Poleg Jeseničanov je bila na delu tudi šola NM iz Begunj.

NAJ ŽIVI CENTRALNI KOMITE KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE

Ob 30-letnici KPI

(Nadaljevanje s četrte strani)

vanje in laž, ki mnogo škodi mednarodni fronti proletariata in našim jugoslovanskim narodom, nikomur pa ne koristi, razen imperialistom na zapadu.

Nekateri komunisti, ki poslušajo radijske postaje, sicer obsojajo Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo in druge Kompartije, pri tem pa ne pomislijo, da nosi VKP (b) enako odgovornost za vse klave in laži, ki bi ne smele biti nikdar sredstvo kritike med deželami socializma. O tem, kdo je nacionalist, je spregovoril tovariš Tito na III. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije. Koliko se je pri nas govorilo in pisalo in se še govori in piše o Sovjetski zvezi, o uspehih v Sovjetski zvezi in deželah ljudske demokracije, koliko je pri nas filmov iz življenja omenjenih dežel — koliko pa je vsega tam, vam je znano iz referata tovariša Tita na kongresu LFJ. Kje je potem nacionalizem? Pri nas ali pri njih?

Če študiramo Marksa, Engelsa, Lenina in Stalina najdemo mnogo materiala o tem, kakšen naj bo odnos med socialističnimi narodi. Lenin n. pr. jasno pravi, da mora biti kultura v deželi, ki gradi socializem po obliki nacionalna, po vsebini pa socialistična. Ko govori Lenin o narodih, ki imajo kapitalistični družbeni sistem, pravi: Celotno takrat, kadar bi bila kultura enega naroda naprednejša od kulture drugega naroda, bi bilo reakcionarno, če bi ta svojo kulturo hotel vsiljevati drugemu.

Vidite, tovariši, tako govorijo klasiki marksizma - leninizma o nacionalnem vprašanju. Enakopravnost narodov, ki grade socializem, se odraža v tem, da vsak narod gradi socializem na svoj način, po svojem okusu in kulturni stopnji, ne pa po nekaterih katekizemskih zgodbah.

Ni človeka v Jugoslaviji, razen nekaj pokvarjenih nasprotnikov Partije, ki bi ne priznaval, da gradimo socializem, da tolčemo kapitaliste. Nam očitajo, da nismo nacionalizirali zemlje. Če bi bila zemlja osnovno sredstvo za likvidacijo kulaštva, potem bi bilo res zgrešeno, če bi naša Partija tega ne storila. Toda mi smo čitali VKP(b) in vemo, da je bil drugi dan po zmagi Oktobrske revolucije razglašen dekret o nacionalizaciji zemlje in da je bila zemlja v SZ praktično nacionalizirana. Prav tako pa čitamo v VKP(b), da je bila borba proti kulaštvu zaključena leta 1932, to je 14 let po Oktobrski revoluciji. Kaj iz tega sledi?

1. Da se tudi na nacionalizirani zemlji kulaški lahko razvija in resno ogroža razvoj socialističnega gospodarstva v poljedelstvu.

2. Da se boj proti kulaštvu ne odraža samo v nacionalizaciji zemlje, temveč je to samo sestavni del vsega boja proti vaškemu bogatašu. Nikjer pa ni rečeno, da se mora izvršiti nacionalizacija zemlje takoj ob prevzemu oblasti s strani proletariata. Mi imamo polno oblik in metod borbe proti vaškemu bogatašu. Zakaj nas potem SZ obsoja odkloni h kapitalizmu na naši vasi? Zakaj nas obsoja, če imamo v Jugoslaviji 4 leta po osvoboditvi — sicer pod pogoji obstoja SZ kot močne socialistične države — že okoli 3500 kmetijsko obdelovalnih zadru, ki delajo na socialističnem principu gospodarstva.

Vam je znano tovariši, da se je v pismih VKP(b) kaj malo govorilo o dejanskem vzroku spora med Jugoslavijo in VKP(b), medtem ko se danes ta „kritika“ vsak dan zastruje s tem, kakor da Jugoslavija v ekonomskem smislu zapada pod vpliv zapadnega imperializma. Govorijo o tem, kako mi sklepamo z zapadom trgovske pogodbe itd. itd. Očitajo nam, da smo dobili naše zlato v Ameriki itd. Vsega tega v pismih VKP(b) takrat ni bilo, čeprav naše trgovske pogodbe z zapadom obsojajo že od preje, prav tako kot bolgarske, češke, romunske, poljske in tudi sovjetske. Razlika je samo v tem, da smo „izdajalci“ samo mi.

Pri tej priliki bi hotel tovariše komuniste opozoriti še na dve stvari:

1. Da naši odnosi z Informbirojem niso noben slučajev pojav, temveč logična zakonitost razvojnega procesa med par-

(Nadaljevanje na šesti strani)

Ob 30-letnici KPI

(Nadaljevanje s pete strani)

tijami, ki gradijo istočasno v različnih deželah socializem in

2. da se moramo v Jugoslaviji proti „Kominformbirojevem“ dejansko boriti kot proti reakcionarjem, kajti le-ti skušajo onemogočiti izgradnjo socializma v Jugoslaviji, prav tako kot nasprotniki zapada.

Samo z izgradnjo socializma v Jugoslaviji bomo dokazali, da nismo na liniji imperializma, temveč na liniji internacionalnega delavskega gibanja. Socialistična industrija, ustvaritev petletnega plana, organiziranje kmetijsko obdelovalnih združenj — to so konkretne oblike izgradnje socializma v Jugoslaviji. Boljševiška partija nas obsoja izdajstva, mi pa z izgradnjo socializma dokazujemo in bomo dokazali, da stojimo trdno v socialistični fronti. Zato je potrebno, da komunisti čuvamo enotnost naše Partije in s tem enotnost naših narodov. Stvar odnosov med socialističnimi deželami ni samo stvar Jugoslavije in VKP(b), temveč je ogromnega pomena za mednarodno delavsko gibanje. Prav zato pripada nam jugoslovanskim komunistom napačna, toda velika naloga, da v praksi pokažemo, kakšni morajo biti odnosi med socialističnimi deželami.

Tovariši! Proučite Marks in Engelsa kot ustanovitelja znanstvenega socializma, Lenina, ki je razvil marksizem-leninizem in ga uporabljal v praksi revolucije; Stalina kot teoretičnega socialističnega izgradnje v Sovjetski zvezi. To so klasični marksizma-leninizma, v njih boste našli bogat material, ki vam bo potrjeval, da smo v Jugoslaviji na pravilni poti, da uporabljamo živ marksizem-leninizem. Izogibajte se falsifikatorjev marksizma-leninizma, ki so pričeli nastopati v najnovejši dobi in se krijejo za tako velikimi avtoritetami kot so Marks, Engels, Lenin in Stalin. Zastavimo vse sile za izpolnitev petletnega plana, kajti to je konkretna oblika naše borbe proti klevetam in lažem.

Naj živi herojski Centralni komitet Komunistične partije Jugoslavije!

Naj živi sekretar naše Partije tovariš Tito!

Službo dobe, Uprava Doma kovinarjev železarne Jesenice v Crikvenici potrebuje za čas sezone enega ekonoma in štiri ženske moči, ki bi opravljale službo sobarice, servirk in tečajk. Službo ekonoma je primerna tudi za upokojenca, ki bi bil v Crikvenici le v času sezone. Vsa tozadavna pojasnila daje personalni oddelek železarne Jesenice.

Uprava Doma kovinarjev
Železarne Jesenice

Kako smo praznovali 1. maj v stari Jugoslaviji

(Iz beležk med NOV padlega komuniste Franja Federla-Slavka)

Leta 1936. smo se zelo dobro pripravili, da bi čim lepše proslavili delavski praznik ter tako pokazali našim nasprotnikom in izkoriščevalcem, da se nismo umrli. Pa tudi nasprotniki niso spali. Zavohali so, da se pripravljamo na množično proslavo. Zato so pritegnili iz Kranja, Radovljice, Bohinja in iz Kranjske gore močna orožniška ojačanja. Agent Kisovec je imel polne roke dela, posebno živahen pa je bil v nočnih urah. Največ se je zanimal za naše stanovanje na Javorniku.

Kljub vsemu smo se dobro porazgovorili in pripravili program za naš prvi maj. Jaz sem si posebno prizadeval, da bi ljudske množice opozorili, da smo trdni in da je naša zastava rdeča s srpom in kladivom. Zastava naj bi vihrala visoko na Jelenovem kamnu.

Pri Jelenu smo se pod odrom dogovorili, kje in kako bomo to zastavo pritrčili, da bo vidna daleč naokoli. Mladinci, ki so bili posebno navdušeni, so na predvečer 1. maja hoteli vsi z nami. Dobili smo pet metrov rdečega blaga, na katerega smo z belo barvo narisali srp in kladivo. Pozno zvečer smo odšli na Jelenov kamen, to je hrib nad Javornikom. Že podnevi smo zbrali najvišjo smreko, raz katere naj bi vihrala naša zastava. V temi sta dva mladca splezala na vrh smreke in pritrčila zastavo. Ko sta se spuščala proti tlom, sta za seboj posekala vse veje, deblo pa namazala s katranom. Zadovoljni nad opravljenim delom smo se spustili v dolino.

Drugi dan sem razmišljal o tem, da bi enako zastavo izobesili tudi na Možakliji v smeri proti Poljanam, kjer smo pripravljali prireditev 1. maja. To misel mi je še podžgal pogled na Jelenov

kamen, koder je v vetru vihrala dolga zastava. Lepo jo je bilo videti...

Ko se je moja mati tistega jutra vrnila iz mlekarne in pripovedovala, da se ljudje navdušeno ozirajo proti Jelenovemu kamnu, nisem več vzdržal. Brez zajtrka sem šel na delo. V omari na hodniku sem našel precej veliko rdečo zaveso, last moje matere. Zavil sem jo okoli pleč, ogrnil plašč in odhitel proti Poljanam, kjer sem zastavo pritrčil na visoko smreko. Zadovoljen sem se vrnil domov.

Ze med potjo sem opazil dva orožnika, ki sta hitela proti Jelenovemu kamnu. Le hitita, sem mislil, do zastave pa le ne bosta prišla tako lahko. Pozneje sem videl še več orožnikov, ki so šli proti hribu. Ker sami niso mogli ničesar opraviti, so se vrnili in zahtevali od gospodarja hiše ob vznožju hriba, da bi z lestvo šel z njimi. Ker se je gospodar branil, so se orožniki vrnili na orožniško postajo praznih rok. Šele čez čas so orožniki smreko posekali ter ukradli zastavo.

Moja mati je kmalu ugotovila, da sem pri teh akcijah sodeloval tudi jaz. Vprašala me je, kje sem dobil blago za zastavo. Ker sem se ji zadovoljno smejal v obraz, je začela sumiti. Šla je pogledat v omaro. Sprva je nekoliko začudena gledala, potem pa se je zasmejala in dejala: „Sicer je škoda zaveso, ali kar je, je, kje se je zdelo dolgo vihrala“. Žal je čez pet ur tudi „zastava“ s smreke na Poljanah zginila.

Prvega maja smo se že ob 6. uri zjutraj zbirali pred „Jelenom“. Ob 7. uri smo z godbo na čelu odkorakali po Stari Savi. Bilo nam je več sto. Zastave nam orožniki niso pustili razviti. Šele, ko

smo pri Hermanu zavili čez most in prišli Pod Možakljo, smo zastavo visoko dvignili. Med potjo se nam je pridružilo še veliko ljudi, še več pa jih je prišlo popoldne za nami, tako da nas je bilo na Poljanah preko tisoč.

V prosti naravi na Poljanah smo se veselili prvega maja. Sodelovala je tudi kovinarska godba in pevsko društvo „Enakost“. Tovarniškim pogotcem pa seveda vse to ni bilo po godu. Poslali so za nami orožnike, ki so se skrivali v gozdu blizu nas. Posebno vnet vohun je bil orožnik Lah, ki nas je z nekim svojim pajdašem stalno zasledoval. Toda kljub temu smo na neko drevesce pritrčili majhno zastavico. Ko ni bilo nikogar v bližini, je orožnik Lah izkoristil priliko ter planil po zastavi. Moja mati, ki je to prva opazila, je kot razdražena koklja skočila k orožnikom in jima hotela iztrgati zastavico, saj je bila njena last in drag spomin iz Rusije. Orožnika sta se hotela hitro umakniti v gozd, ali smo ju obstopili še nekateri. Tedaj so prihiteli še ostali tovariši in tovarišice, ki so z glasnimi protesti zahtevali zastavico nazaj. Orožnika pa sta se z naperjenimi puškami ritenski umikala v gozd. Vendar pa mi nismo odnehali in končno sta orožnika zastavo vrnili. Veseli nad svojo zmago smo zapeli Internacionalo.

Ko smo se vračali proti domu, smo veselo prepevali, vzklíkali Stalinu, Sovjetski zvezi itd., a naše zastave nismo več nosili zavite, ampak jo je nek tovariš nosil ponosno na čelu povorki.

Drugi dan smo imeli pri nas preiskavo. Policijski agent Kisovec in orožnik Lah sta nam premetala vse stanovanje. Iskala sta zastavo. Ker je niso našli, so hoteli odnesti rdeč plišast prt, ki je prvega maja visel skozi okno stanovanja. Ker se je mati temu protivila, so jo zapisali. Po odhodu so orožniki spravevali še po drugih hišah, kdo je sodeloval na Poljanah.

Čez osem dni smo bili poklicani na sodišče v Radovljico, kjer smo se morali zagovarjati, da smo na Poljanah orožnike napadli itd.

Te beležke je uredništvu dala na razpolago mati Federla Franja, ki je padel kot politkomisar Gregorčičeve brigade pri Livku ob Soči septembra 1943 v neenaki borbi s SS-ovci. Ko sem se poslavljaval od nje, je Federlova mati dejala: „Danes je lahko, danes lahko to objavite. Pred vojno pa tega nismo smeli. Prav je, da današnji rod zve, kako smo včasih praznovali prvi maj in kako ga bomo letos, ko se nam ni več treba bati žandarjev. Danes smo svobodni v socialistični domovini.“

Delavke v opekarni jeseniške železarne pri študiju v rdečem kotičku

Na obisku v Dečjih jasliah na Jesenicah

Že nekaj dni sem se pripravljal, da bi obiskal dečje jasi na Jesenicah, pa je vedno prišlo kaj vmes in šel sem drugam. Danes pa sem se odpravil najprej tja. Med potjo sem premišljal, kako neki izgledajo. Videl sem sicer še nekaj slik o dečjih jasliah drugod in zato sem mislil po slikah, ki so med potjo oživele v mojem spominu.

Sel sem po cesti ob tovarni... Tam delajo mamice otročičkov, ki jih bom danes spoznal, sem premišljeval. Prej so morale prepuščati otročičke drugim ljudem, ki niso tako skrbno pazili na malčke, ali pa so se morale odpovedati delu. Mislil sem predvsem na neporočene matere, ki morajo preživljati svoje otroke same brez tuje pomoči, mislil pa sem tudi na matere, ki so zaposlene skupaj s svojimi možmi v produkciji in prišel do zaključka, da so dečje jasi za Jesenice prepotrebne in da bodo v poslopu ob tovarni najbrž kmalu premajhne.

V mislih sem prispel do „Dečjih jasliah“. Šele napis „Vstop nezaposlenim zabranjen“ me je prebudil iz njih. Ta napis mi je skoro vzel pogum, a sem globoko vdihnil in se ojunatil ter prijel za ključko. Znašel sem se v čisti predsobi in skoraj nekoliko boječe vprašal tovarišico, ki je pravkar hotela v sobo:

— Ali bi lahko govoril s tovarišico upravnico.

Že sem hotel pristaviti, ker me je napis pred vrati oplašil, da sem prišel kot zastopnik „Jeseniškega Kovinarja“, a mi ni bilo treba. Tovarišica mi je prijazno odgovorila, da je ona upravnica. Kamen se mi je odvalil od srca in takoj sem ji zaupal svoje želje, da bi rad nekaj napisal o dečjih jasliah in že hotel priti z raznimi vprašanji, ki sem si jih notiral že prej, ker imam žal napako, da mi vtisih ne gre beseda gladko z jezika. Vendar z mojimi notiranimi vprašanji, ki sem jih napisal kot načrt za članek, nisem mogel priti. Tovarišica upravnica me je prehitela:

— Oblecite ono haljo, prosim!
Pokazala je na obehalnik, kjer sta viseli dve beli halji. Oblekel sem haljo, ki mi je bila v ramenih nekoliko pretesna. Eh, saj bom takšen kot kakšen zdravnik, sem se zasmel samemu sebi...

— Pojdiva najprej v igralnico. Tam je najbolj zanimivo.
Meni je bilo prav, kakor je želela tovarišica upravnica, saj moja nameravana vprašanja so razpadla kot grad iz kock.

Vstopila sva... Lepa, prostorna, sončna soba, očiščeni parket brez najmanjšega prahu, dolga mizica z majhnimi stolčki, v kotu ograjica, kjer je sedela enoletna deklica, ker najbrž še ni zna-

la tako dobro stopicati kot njeni dvoletni in skoro triletni tovariši, ki so se že veselo podili po parketu. Stene svetle in na njih slikanice, ki jih je naslikal domačin Dakskobler. Mnogo njegovih slik sem že videl, a večinoma so se mi zdele hladne, strogo premišljene, dočim so bile te slikanice polne otroške topoline, vse od obrisov tovarne pa preko pravičnega otroškega sveta, izražajočega pomlad pa vse do jeseni. Po moje so te slikanice najboljše Dakskoblerjevo delo. V tej lepi in sončni sobi se igrajo otročki, lepo oblečeni, počesani in čisti. Njihove oči so polne sonca, niti senca jih še ni skalila, ena sama velika radost so, ki sem jo šele danes spoznal, spoznal v očeh zlatolasega kodrolaščka, ki je pritekel k tovarišici upravnici, jo pogledal v oči in vprašal radovedno:

— Teta, glemo pa?
Pokazal je skozi okno na aprilsko sonce. Tedaj so se oglasili še drugi malčki:

— Teta, glemo pa...
Le eden je sedel na stolčku in jokal.
— Zakaj pa joče?

— Danes je prvič pri nas, pa se še ni privadil. Jutri ali pa še danes se bo smejal kot vsi ostali.

— Teta, glemo pa? — je ponovno vprašal kodrolašček.

Teta-tovarišica upravnica jim je obljubila in tudi malček, ki je jokal, se je nasmehnil...

S tovarišico upravnico sem šel v kuhinjo, kjer so kuharice pripravljale kosilo za dvajset malčkov, ki se sedaj nahajajo v dečjih jasliah. Dišalo je po jedeh, ki jih otroci najraje jedo.

— Le s sladkorjem je težava. Novega kontingenta še nismo dobili, mi je pojasnila tovarišica upravnica.

— Bom zapisal in opomnil s tem tiste, da boste dobili.

Potem sva odšla v spalnico. Dve vrsti čistih, sinje barvanih postelje in zopet soba, svetla, čista, brez prahu, poslikana s slikanicami, kakor da bi človek stopil v svet pravljice...

Stopila sva v kopalnico. Neka tovarišica je pravkar okopala triletno punčko in jo brisala. Res, požrtvovalne so tovarišice, ki vršijo svoj posel z ljubeznijo in požrtvovalnostjo.

Soba, kjer dojijo matere, vodi v spalnico za dojenčke. Tri majcena bitja je pazila tovarišica. Zopet nepopisljiva čistoča, nikjer nobenega vonja po plenah. Prav tako je v bolniški sobici in v vseh prostorih.

Predno sem se poslovil, me je tovarišica opomnila, naj ne pozabim zapisati o naših ženah, ki so sešile perilo za jasi in prostovoljno žrtvovala mnogo ur, da so jasi tako opremljene. Obljubil sem, se zahvalil tovarišici upravnici za prijaznost in odšel.

Po ulicah sem odhajal proti Titovem

Naj živi tovariš Tito, generalni sekretar Komunistične partije Jugoslavije

Pomladanska setev v jeseniškem okraju v polnem razmahu

V jeseniškem okraju je pomladanska setev v polnem razmahu. Le v visoko ležečih predelih kot v Ratečah, Bohinju, Kranjski gori in še nekaterih krajih setev ni zavzela tistega obsega kot drugod. Zelo dobro so se v pomladanski setvi izkazale kmetijsko obdelovalne zadruge, ki so bile letos osnovane. Najboljša je obdelovalna zadruga na Prezrenjah. Zadruga so izpolnile setveni plan takole: 83% rži, 100% ječmena in ovsu ter 45% povrtnin in zelenjave.

Tudi na državnih posestvih v Poljčah pri Begunjah in na Pristavi setev dobro napreduje. Letos je prvič na državnih posestvih in v jeseniškem okraju sploh

Iz obdelovalne zadruge Prezrenje

Obdelovalna zadruga na Prezrenjah je zaključila zgodnjo pomladansko setev stoo odstotno. Posejala je vso planirano površino z ječmenom, ovsem in zgodnjim krompirjem. S tem pa seveda s planom setve še niso gotovi. Posejati morajo še pozni krompir, koruzo, korenje, peso in zeleno krmo.

Obdelovalna zadruga bi rabila več umetnih gnojil, ker je hlevski gnoj za tamkajšnje zemljo pretežek. Zato bi bilo dobro, da bi skušal to prizadeti forum poskrbeti, da bi zadruga dobila čim več gnojila, ki ga potrebuje.

Zadruga na Prezrenjah ima vse pogoje za uspešen razvoj. Ohišnice združnikov obsegajo 2 ha zemlje, na kateri imajo 2 kravi, 3 prašiče, 1 ovco in 25

delala traktorska brigada iz Škofje Loke. Dogovor s traktorsko brigado je bil napravljen že preteklo jesen. Na državnih posestvih je posejano: 44,6% žitaric, 18,4% krmnih rastlin in 34,6% povrtnin.

Dobri rezultati pomladanske setve se opažajo tudi v privatnem sektorju, kjer je posejane pšenice 50%, ječmena 92%, povrtnin 78%, krmnih rastlin 100% in ovsu 22%.

Vse zgleda, da bo zaradi izredno mile pomladi pomladanska setev v tem tednu zaključena. V teku so tudi priprave za osnivanje poljedelske strojne postaje, ki v jeseniškem okraju dozdaj še ni obstojala, vendar bi bila nujno potrebna.

kokoši. V zadrugi sami pa imajo 6 glav goveje živine, 7 prašičev in 2 konja. Skupne zadrugne zemlje imajo 18,94 ha. Največ od te odpade na orno zemljo, potem na travnike in 1,28 ha na pašnike.

V zadrugo bi vstopil še marsikdo, a ga nekateri sosedje, ki jim zadruga ne ugaja, odvrtačo od namena. Isti sosedje hočejo vplivati tudi na nekatere združnike, a se jim ne dajo. Na tem mestu pa povemo, da bomo take sosedje javno razkrinkali in da naj se zavedajo tega, da je vstop v zadrugo prostovoljen, a hujškanja proti zadrugi delovno ljudstvo ne bo prenašalo in bo hujškače proti obdelovalnemu združenstvu poklicalo na odgovornost.

ZA SOCIALNI FOND OF MORAJO SKRBETI BOLJ VESTNO

Krajne uprave socialnega fonda so se obvezale, da bodo plačevale socialni fond do 68%. Nekateri uprave izpolnjujejo svojo obveznost, nekatere pa se ne zavedajo važnosti plačevanja socialnega fonda in ne prispevajo prav ničesar.

Med najboljšimi upravami socialnega fonda so Begunje, ki so svoje prispevke v letošnjem letu mnogo zvišale. Pohvalo zaslužijo tudi Oviše, Podkoren, Gozd-Martuljek in Kupljenik. Navedeni kraji plačujejo socialni fond zelo redno in so vedno en mesec pred drugimi.

Najslabše uprave pa so v Zapužah, Poljčah, Bitnjah, Nomenju, na Brezjah, v Kropi, na Koprivniku—Gorjušah, na Studenščicah, v Hlebcu, Ljubnem, na Lipnici, v Polju, Brodu—Savici, Kamenjah, Podhomu, na Češnjici v Bohinju, na Češnjici pri Podnartu, na Poljšici, v

domu, v mislih pa bil pri malčkih, ki jih najbrže ne bom nikoli pozabil. Saj toliko sonca v otroških očeh še nisem videl. Srečne delovne matere v naši domovini! Spomnil sem se otrok iz tržaških predmestij. V njihovih očeh ni radosti. Glad žari iz njih in obsodba nad starim življenjem, ki deli svet na svet bogatih in svet bednih, izkoriščanih ljudi... Srečne delovne matere v naši domovini! Mislite na matere v kapitalističnem svetu in spoznate boste veličino in lepoto novega sveta, ki ga gradimo svobodni delovni ljudje na svobodni zemlji. Mislite na matere in otroke v tržaških predmestjih, londonskih in ameriških, italijanskih in francoskih! Delajte in pomagajte graditi svet, ki bo služil za hranim materam vsega sveta kot vzgled, kaj zmoro ljudstvo, ki je vzelo oblast v svoje roke in postale boste luč, ki jih popelje na pot borbe za njihovo osvoboditev izpod izkoriščevalcev. S tem boste izvršile svojo socialistično dolžnost...

Ah ta brezskrbni kodrolaščkov smeh in smeh malčkov, ki so se mi zdeli kot bratci in sestrice, ne bo ugasnil nikoli v mojem srcu. Ta smeh je prižgal v meni radost, ki me bo spremljala na vseh poteh. Pisal in delal bom za to radost, ki ne sme nikoli umreti... Jeseniške dečje jasli so bile zame novo in globoko doživetje in mislim, da bodo za vsakogar, ki je v otroškem smehu spoznal radost svoje socialistične domovine.

Videli so, da pri nas gradimo socializem

Ko sem bral oni dan zjutraj v časopisu, da pride mladina STO-ja v Slovenijo in da obišče Bled, bi rad šel vsekakor tja. Ko sem bil v Odredu JA v coni A, sem se spoznal s Tržačani in spoznal mladino, ki je v dnevih krivične pariške odločitve zahtevala odločno na podlagi borbe vsega primorskega ljudstva združitve s Titovo Jugoslavijo, kjer je edino videla uresničenje svojih težnj. Nepozabni so zame večeri, ki sem jih prebil v domu pristaniških delavcev, nepozabne so ure v Šklednju, pri Sv. Ivanu, pri Sv. Jakobu — tržaškem Stalingradu, na Opčinah, na Proseku in v prijaznih okoliških vaseh s še bolj prijaznimi ljudmi. Prav v teh krajih sem občutil najglobljo ljubezen, ki jo čuti delovno ljudstvo do vojaka ljudske države, ki gradi socializem. Človek bi lahko ob vseh takratnih doživetjih napisal dolgo in veličastno povest o borbi za pravico, kruh in svobodo delovnega ljudstva dveh narodov, ki se stikata prav tu in ki sta zaradi skupne osvobodilne borbe proti fašizmu skovala slovensko-italijansko bratstvo, ki je zajelo in preželo z globoko ljubeznijo oba naroda. Na podlagi v borbi skovanega bratstva se je ljudstvo tržaškega ozemlja uspešno borilo proti novim imperialističnim osvajačem vse do nesrečne resolucije Informbiroja.

Če so se kje pokazali negativni rezultati nesrečne resolucije, so se pokazali prav gotovo v Trstu in pričeli rušiti bratstvo delovnega ljudstva dveh narodov. Frakcionaši Vidali, ki se ni udeležil osvobodilne borbe tržaškega ljudstva, je začel prvi razbijati enotnost in tako napeljal vodo na mlin imperialističnih zavojevalcev in izkoriščevalskega razreda.

Take in slične misli sem pletel, ko sem bral v časopisu, da obišče Bled in Slovenijo tržaška mladina. Rad bi šel tja, rad bi se porazgovoril z njimi, rad bi jim povedal, da smo mi še vedno tisti, kot smo bili, da nismo izdali internacionalizma in da ljubimo še vedno iskreno Sovjetsko zvezo in države ljudske demokracije, da sovražimo imperializem, ki zatira v svojih državah delovno ljudstvo, da se borimo proti njemu z graditvijo socialističnega gospodarstva, čeprav smo osamljeni, čeprav so nas zapustili naši najljubši prijatelji.

V teh mislih in željah me je našel tovariš Ivan, ki je imel službeni opravke

na Jesenicah. Povabil me je, da naj grem zvečer z njim na Bled. Tako se mi je izpolnila želja, da sem se srečal zopet s tržaško mladino.

Ah, stari prijatelji!

Sedimo ob velikem oknu in zremo na jezero, kjer počasi ugaša dnevna luč v pramenih zarje, ki se človeku zdijo kot valovanje rdečih zastav.

„Kdo bi mislil, da se srečava tukaj?“

Mlad plavolas fant mi je ponudil roko. Ko sem jo stiskal, sem premišljeval, kje sva se srečala. Opazil je mojo zadrugo.

„Me ne poznaš več?“

Napel sem ves svoj spomin. Obraz mi je bil znan. Kje le sem ga videl? Nisem se mogel spomniti. Zato sem vprašal: „Sva se srečala v partizanih?“

„Ne.“

„V Casa portuale?“

Odkimal je. Ko je videl, da se ne morem spomniti, mi je sam pomagal in me spomnil obletnice Odrda JA v Opatjem selu. Sedaj je pogovor stekel in govorila sva o dnehi, ki sem jih prebil na Krasu, o tržaških spominih in o vsem, kar sem tam doživel.

„In danes, kako je tam?“ sem vprašal. „Kaj misli ljudstvo o resoluciji Informbiroja?“

„Omahljivci, ki si niso upali prijeti za orožje v času borbe, so se priključili Vidaliu. Mi pa smo prepričani, da je Jugoslavija ostala ista, kot je bila. To čutimo tudi danes, ko smo med vami. Tito je bil za nas vedno velik in ostane velik. Vzljubili smo ga med borbo in našo ljubezen je utrdila kri. Kar pa je utrnjeno s krvjo, se ne da čez noč izbrisati.“

Tako je Vidali, veliki zagovornik resolucije razbija prireditve s skvadrami, kot so to delali nekoč fašisti in sovinsti. Za to delo je našel zaveznike v anglo-amerikanski policiji, dočim so resnični antifašistični borci preganjani od anglo-amerikanskih okupacijskih oblasti, četudi ne verjamejo resoluciji, ki govori, da je Jugoslavija prestopila v imperialistični tabor. Res čudno, da angloamerikanske oblasti preganjajo prijatelje Jugoslavije in ščitijo „Vidalijevce“ — zagovornike resolucije, ki razbijajo v Trstu enotnost delavskega razreda in delovnega ljudstva sploh.

V kazini se je vršila kulturna prireditve. Nastopali so naši mladi tržaški gostje, nastopali so slušatelji glasbene in igralske akademije, nastopala je delavska mladina z Jesenic in jeseniškega okraja. Ko je prišel minister tov. Regent, smo ga pozdravili z navdušenjem. Vsi smo čakali, kdaj bo spregovoril. Ko je spregovoril, smo takoj začutili, da govori, kot da bi nam jemal besede iz src. Govoril je o krivični gonji proti Jugoslaviji, ki je in bo ostala zvesta delavskemu in demokratičnemu gibanju vsega sveta. Na obrazih naših gostov je zagorelo zaupanje.

Jugoslavija je in bo vedno z njimi!

Nekaj navesti iz Centralne sind. knjižnice na Jesenicah

Shakespeare: — The tragedy of King Lear, 2203.

Pollard Eliza: — For the Rose: — 2202.

Kipling Rudyard: Three stories from the second Jungle Book — 2206.

Marryat Captain: — The Kings own — 2200.

Steibek John: Furor, rom, Milano 1943: — 2209.

Sciulov Michele: II placido Don, rom, Milano 1941 — 2208.

Sciulov Michele: — Terra dissodata, rom, Milano 1945 — 2211.

Tolstoi Leone: Anna Karenine, rom, Milano 1929 — 2215.

Mann Heinrich: — Die Jagd nach Liebe, rom, Leipzig 1932 — 144n.

Zola Emile: — Das Geld, rom, Leipzig 1891 — 57n.

Stendhal: — Rot u. Schwarz, rom, Berlin — 119n.

London Jack: — Der Wolf von Wallstreet, Berlin 1930 — 7n.

Zvon Ljubljanski, vsi letniki.

Zahvala. Ob prerani izgubi drage žene in mame izrekamo iskreno zahvalo kovinarski godbi in pevskemu društvu „Kovinar“ za sodelovanje ter vsem sorodnikom in znancem, ki so dramo pokojnico spremili na zadnji poti ter za vse podarjene vence.

Istočasno se zahvaljujemo zdravniškoma dr. Martiču in dr. Tancerju, ki sta ji lajšala bolečine.

Družina Lipovec, Jesenice, Fužinska 7.

Naj živi Osvobodilna fronta slovenskega naroda

Fizkultura in šport

IZLET GORNIKOV NA BOVŠKO IN TRENTO

V soboto 7. maja poromajo številni gorniki Slovenije preko Vršiča k izviru Soče in se v Logu sestanejo s planinci iz klasične dežele našega planinstva. Izlet organizira planinsko društvo z Jesenic. Prišli bodo planinci iz vseh krajev Slovenije. Se prav posebej pa bomo veselili gornikov iz Tolminskega, Kobarike, Nove gorice itd. Pri izviru bistre Soče, pod močnim Triglavom — simbolom Osvobodilne fronte — se bomo družno veselili svobode in se sproščeno spominjali vseh onih glasnih ključarjev in napovedovalcev novih, lepših dni v ljudskem planinstvu. Tam se bomo dostojno spomnili naših slavnih vodnikov Komacev, Kravanj in Tožbarjev, ki so postavili naše planinstvo že nekdaj na ono višino, ki jo v planinstvu zaslužimo kot alpski narod.

Planinci bodo lahko prenočevali na Vršču v obeh oskrbovanih planinskih postojankah, mlajši pa bodo lahko še tisti večer pohiteli dalje v Trento. Posamezne skupine naprošamo, da v mejah možnosti prispevajo h kulturno-prosvetnemu programu, bodisi s pevskimi ali recitacijskimi točkami. Med drugimi se SKUD Jesenice resno pripravlja, da bi čimbolj obogatil pestrost tega planinskega praznika, vsi pa bomo s številnim obiskom pokazali, da ljubimo gore, ki so dolgo samevale v sužnosti. Pri tej priliki hočemo navezati tudi najtesnejše stike s trentarskim ljudstvom z lepoto in veličino slovenskega svobodnega planinskega sveta.

Kritične pripombe k fizikurnemu delu na Jesenicah

Jeseničani smo v preteklosti dosegli častne fizikurne rezultate v vseh pomembnih panogah fizikulture. Na olimpijadah so zastopali jugoslovansko fizikurno jeseniško smučarje in telovadke, pa tudi v lahki atletiki in boksu smo dosegli zavidljive rezultate. Lahka atletika in gimnastika sta bili množični.

Kaj in kje je vzrok, da ne dosegamo takih rezultatov, kot smo jih nekoč? — Prav gotovo je bila vojna eden glavnih vzrokov za padec naše fizikulture. Vendar ta vzrok bi morali že odstraniti, saj se bliža že četrto leto svobode svojemu koncu in v tem času bi morali s pravilnim in sistematičnim delom dvigniti našo fizikurno prav gotovo na višjo stopnjo, kot jo imamo danes. Torej je glavni vzrok pešanja naše fizikulture nesistematično delo, kar je ugotovil tudi zadnji občni zbor. Prav nesistematično fizikurno delo je glavna napaka, ker vse ostale pogoje za množični in uspešni fizikurni razvoj imamo. Med kovinarstvo mladino kakor tudi med ostalo vlado veliko veselje do fizikurnega dela. Zato bi morali fizikurni organizatorji v prvi vrsti združiti to mladino v organizirano enoto, izvežbati mladinski vodilni kader, ki bi s sistematičnim delom v nekaj letih popeljal mladino do vrhunskih uspehov.

Koliko več bi lahko dosegli z organiziranim sistematičnim delom, nam povejo uspehi posameznikov, n. pr. naših smučarjev v klasični kombinaciji, ki so osvojili na tekmovalnih vodilnih mestih. V alpski kombinaciji smo Jeseničani padli zaradi nekaterih članov, ki delajo v okviru drugih sindikalnih društev. Vendar bi nas to ne smelo omajati. Med mladino bi morali organizirati množično smučanje in med njo bi prav gotovo našli vrsto talentov, ki bi nadomestila z vestnim in sistematičnim treningom izgube naših najboljših alpinistov. Zato bomo morali najbolj poskrbeti, če hočemo uspešno braniti našo dosedanja največja smučarska trofeja „Vojkov pokal“.

Tudi v boksu nismo dosegli uspehov, ki bi jih v naših pogojih lahko. Boksači trenirajo na odru Fizikurnega doma, ki prav gotovo ni primeren prostor za to vrsto fizikulture. Prostor je pretresen in preprašen, da bi lahko na njem uspešno vadili in tako izboljšali naše uspehe.

Železničar (Postojna) : Gregorič (Jes.) 4 : 1 (2 : 0)

V nedeljo, 17. aprila so bili jeseniški nogometaši v gosteh v Postojni, kjer so pred 5000 gledalci igrali tekmo z Železničarjem. Zmagal je Železničar z rezultatom 4 : 1 (2 : 0). Sodil je Kolaric iz Ljubljane.

Poraz Jeseničanov gre v neki meri prav gotovo na račun slabe organizacije potovanja v Postojno. Tekmovalci so se odpeljali že z jutranjim brzovlakom ob 3. uri in so morali čakati v Ljubljani na zvezo čez opoldansko uro, kar je povzročilo precej nezadovoljstva in utrujenosti. Zato naj uprava v bodoče skrbí za boljše vlakovno zvezo.

MEDKLUBSKE SMUČARSKE TEKME POD SPIKOM

Sindikalno športno društvo Joža Gregorič z Jesenic razpisuje za petek, dne 29. aprila medklubsko slalom tekmo „Pod srcem“ pod severno steno Spika. Tekmovanje bo izvedeno ob priliki izleta pionirjev iz vse Slovenije in delegacij iz ostalih federalnih republik. Prepričani smo, da se bodo vsi alpski smučarji v polni meri zavedali te propagandne tekme in se javili na nastopnem mestu. Se prav posebej so vabljeni tekmovalci prvega in zveznega razreda, ki so sposobni, da mladim kadrom pokažejo vse lepote in koristi alpskega smučanja.

Startno mesto bo pod Spikovim grabnom, kjer je odlična smuka in snežne prilike najboljše. Od postaje Martuljek do nastopnega mesta je eno uro in pol hoda. Prijave sprejema sindikalno športno društvo Joža Gregorič na Jesenicah.

Uprava društva do sedaj ni bila v stanju, da bi nudila poštvenim in borbenim boksačem boljše prostore in vse, kar je za to naporno panogo potrebno. Prav tako uprava ni uspela, da bi za to panogo zainteresirala večje število mladine.

Namizno-teniška sekcija je v svojem delu dosegla uspehe in se uvrstila med prva mesta slovenske lige. Vendar je v svojem začetnem delu potem popustila, kar je zelo škoda, ker pomlajena postava je bila resen konkurent vsaki, pa tudi najboljši družini.

V telovadbi se je delo od časa do časa poživilo in doseženi so bili že kar lepi rezultati v množični kakor tudi v vrhunski telovadbi. Delo je bilo dobro usmerjeno, a žal, da telovadnica služi poleg tega še raznim drugim namenom, ki spadajo vsekakor drugam. Zato smo tu doživeli poraz. Prej je bila telovadnica pretesna za veliko udeležbo pionirjev in mladine, sedaj pa je prazna in diši po tobakovem dimu in alkoholu. V takem stanju prav gotovo ne more služiti vzgoji mladih fizikurnih kadrov.

Mladostvo hokeja je doseglo zelo lepe uspehe in prekrizalo marsikateremu moštvu račune o prvenstvu. Želimo, da bi se njihovo delo razvijalo in da bodo člani hokejske sekcije sistematično trenirali preko poletja in tako utrdili svoje fizične kondicije.

To je kratek kritični pregled dosedanjega fizikurnega dela na Jesenicah. Omenjene napake, ki smo jih v članku omenili, bomo morali odpraviti in pričeti z množičnim in sistematičnim delom, kar naj bo najvažnejša naloga jeseniških fizikurnih organizatorjev. Poskrbijo naj, da bodo telovadnica, igrišča, smučišča vedno polna mladine, ki bo z organiziranim in sistematičnim delom priborila zopet jeseniški fizikurni sloves in ga branila tudi v bodoče.

LF JE BORBENA ORGANIZACIJA NAŠIH NARODOV ZA IZGRADNJO SREČNEJŠE IN VELIKE BODOČNOSTI!

Dopisujte v „Jes. kovinarja“

OBJAVE

VAŽNO OPOZORILO PREBIVALSTVU

Kakor je bilo že objavljeno v „Ljudski pravici“ štev. 43 z dne 20. februarja 1949, se bodo v kratkem začele izdajati vsem državljanom enotne osebne izkaznice, ki bodo morale biti opremljene s fotografijo. Te izkaznice bodo edini od oblasti potrjeni izkaz istovetnosti osebe in si jo bo moral nabaviti vsak državljan FLRJ, ki je izpolnil 16 let starosti. Brez osebne izkaznice bo onemogočeno gibanje izven kraja stalnega bivališča, zato jo bo moral vsakdo stalno nositi pri sebi. Osebnostne izkaznice bodo v pomoč organom javne varnosti pri čuvanju osebne in premoženjske varnosti državljanov in pri vzdrževanju javnega reda in mira.

Da pa bi že v naprej odpravili nepotreben naval k fotografom, so ti prejeli točna navodila, po katerih je prebivalstvu že sedaj omogočeno hitro in neovirano fotografiranje brez zamudnega čakanja. Zaradi tega opozarjamo vse prebivalstvo, da si že sedaj oskrbi dve fotografiji v velikosti 3 x 4 cm. Kdor slik v času, ko se bodo osebne izkaznice izdajale, ne bo imel, bo moral posledice nositi sam: Čas izdajanja novih osebni izkaznic bomo javili naknadno.

Iz pisarne odseka za notranje zadeve
Jesenice

POZIV

Vse člane bivše železničarske zadrage na Jesenicah, ki niso pristopili k Nabavni in prodajni zadrugi, pozivamo, da do 15. julija 1949 dvignejo svoje deleže. Pozivamo tudi člane, ki so pristopili k Nabavni in prodajni zadrugi, da do tega roka dvignejo članske izkaznice. Po tem roku se bodo nedvignjeni deleži prepisali rezervnemu skladu zadrage.

Uprava Potrošniške zadrage Jesenice.

POZIV

Vse člane bivših zadrug Splošne gospodarske, I. konzumnega društva, Gospodarske zadrage Koroška Bela, ki niso prijavili svoje članstvo in tudi ne odjavili svoj odstop Nabavni prodajni zadrugi Jesenice, pozivamo, da do 15. julija 1949 prijavijo svoje članstvo v pisarni Potrošniške zadrage Jesenice, Delavska ulica 10, v svrhu ureditve članskega imenika in da prejmejo izkaznice. Isto velja za vse novopristopivše člane po letu 1945 v Nabavno in prodajno zadrugo, da do tega roka dvignejo nove članske izkaznice.

Prijav po določenem roku ne bomo sprejemali in se bodo eventualni deleži prepisali v korist rezervnega sklada zadrage.

Uprava PZ Jesenice.

Izgubil sem dne 19. aprila črno usnjeno listino z večjo vsoto denarja in raznimi legitimacijami. Poštenega najditelja prosim, da mi vrne vsaj listino z dokumenti, denar pa lahko obdrži za nagrado.

Ivan Lah, Kašta, Jesenice.

Razveljavljam izgubljeno legitimacijo soc. zavarovanja del. štev. 4022 na ime Frčej Silvester, Višelnica 20, p. Gorje.

Glas naših čitateljev

BIL JE UPRAVNIK DELAVSKE MEN- ZE „MANGART“ NA BLEDU

Na Bledu so pred nedavnim prijeli bivšega aktivnega ustaša, spekulanta in izkoriščevalca Selimiča Karla, ki se je vrnil kot upravnik in ekonom v delavsko menzo „Mangart“ na Bledu. S svojo nepoštenostjo je povzročil večje primanjkljaje in ponesrebe. Tako je povzročil na škodo delavcev nad 50.000 dinarjev primanjkljaja pri raznih življenjskih potrebščinah in pri pijaci. Poleg tega je zanemarjal razne boljše prehranske artikle za druge stvari, ki si jih je prilastil za svojo osebno korist. Kot ekonom je nakupoval meso tudi za svojo ženo in poslovalkinjo zadrage na Rečici, katerima je dajal večje količine, kot jima je pripadalo na njune živilske

Razveljavljam izgubljeno legitimacijo socialnega zavarovanja Železarne Jesenice del. štev. 9400 na ime Rejc Jakob, Srednji vrh 4.

Razveljavljam udarniško legitimacijo za bronasto značko o prostovoljnem delu izdano od MOOF Jesenice štev. 1078.

Jekovec Jože, center 1, Jesenice

OPOZORILO IZVENTRŽNIM KORISTNIKOM

Obveščamo vse izventržne koristnike, da naročajo industrijske izdelke za kritje svojih izventržnih potreb pri Trgovinskem servisu v Ljubljani.

Trgovinski servis bo prejel sezname koristnikov, katerim bo dobavljal industrijsko blago (bombažni sukanec, bombažno blago za perilo, posteljino, gospodinjstvo, brisače, odeje, blazine, volnene odeje, konopljne tkanine za slamarice, tkanine iz jute za vreče, blazine, milo za pranje, emajlirano posodo, železne postelje, mreže in jedilni kribor) po nižjih enotnih cenah.

Koristniki do zgoraj naštetega blaga po nižjih enotnih cenah so bolnišnice, zdravilišča, otroške jasli, domovi vojnih invalidov, domovi za vojne sirote, zavodi za slepce, za duševno zaostale otroke, za otroke v poboljševalnicah in vzgojnih domovih.

Ostalo blago zgoraj omenjeni koristniki kupujejo po višjih komercialnih cenah.

Vsi ostali izventržni koristniki bodo kupovali industrijske izdelke samo po višjih komercialnih cenah.

Trgovski servis bo dobavljal blago izventržnim koristnikom na podlagi njihovih pisemenh naročil. Pismena naročila morajo biti podpisana od predstavnika ustanove ali njegovega pomočnika, za podjetje tovarne itd. pa od upravnika ali direktorja.

Prekomerno naročanje potreb blaga za kritje izventržnih potreb je kaznjivo ter bo v tem trgovsko podjetje vodilo točno evidenco.

Opozarjamo pa, da Trgovinski servis ne bo dobavljal oziroma prodajal pisarniškega papirja, ometnega papirja, lepenke, izdelkov iz papirja, kartona in lepenke, radirk in kuriva, ter se bo v tem odstavku našeto blago delilo po dosedanjem načinu, po prehodni odobritvi MTP oziroma OLO-ja.

Okrajni ljudski odbor Jesenice

Poverjenišstvo za trgov. in preskrbo.

PODJETJE „ODPAD“ NAJ ZE VENDAR ENKRAT ORGANIZIRA ODVOZ ZBRANIH ODPADKOV

Akcija za zbiranje odpadkov, ki je zlasti zajela pionirsko organizacijo, je zbrala že večjo količino materiala, ki čaka že nekaj tednov na odvoz. Podjetje „Odpad“ pa menda še ni ničesar ukrenil za odvoz. Jasno je, da se zaradi tega dela nepotrebna škoda, ker se odpadki, ki so bili sortirani, mešajo ali pa jih raznaša veter in nešolski otroci. Zato naj podjetje „Odpad“ že vendar enkrat organizira odvoz zbranih odpadkov!

nakaznice. Ta višek mesa je seveda šel na škodo delavcev in šoferjev Gozdne uprave Bled, ki so v menzi abonirani.

Selimič se je bavil tudi z nedovoljeno trgovino. Zganje je prodajal po pretiranih cenah. Ravno tako je prodajal sir in se z viškom prodaje osebno okoriščal.

Skladišče je imel skrajno zanemarjeno in nehičijensko urejeno. Pri pregledu so našli večjo količino pokvarjene hrane. Vse njegovo delo je bilo najbrže usmerjeno v to, da bi zbudil med abonenti nezadovoljstvo in tako ustvarjal nerazpoloženje, ki bi škodovalo ljudski oblasti. Vendar se je tudi v tej špekulaciji zmotil. Zavedni člani delavskega razreda so s pomočjo varnostnih organov preprečili njegovo škodovalno delo, ljudsko sodišče mu bo po odmerilo zaslužno kazn.